

ÉLETTÜNK

XXIII. évf. 3. szám (23. Jahrg. Nr. 3.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1991. március.

Ha békét akarsz...

Legutóbbi számunkban — a pápa újr-
évi békeüzenetét ismertetve — a lelkiismereti szabadságról, mint a társadalmi béke alapfeltételéről volt szó. A most következő részben a lelkiismereti képzés fontosságáról, majd a békét fenyegető veszélyekről, elsősorban az intoleranciáról olvashatunk.

A VALLÁSOS NEVELÉS FONTOSÁGA

A lelkiismereti képzés fontos feladatánál kiemelkedő szerepe van a családnak. A szülőkre hárul a komoly kötelesség, hogy gyermekeiknek zsenge koruktól kezdve segítsenek az igazság keresésében és követésében, a jó keresésében és megvalósításában. De a lelkiismereti képzésben alapvető szerep jut az iskolának is, ahol a gyermek és a fejlődő fiatal a tágabb világgal kerül érintkezésbe, mely gyakran egészen más, mint a családi környezet. A nevelés valójában sohasem közömbös erkölcsileg, még akkor sem, ha megkísérli erkölcsi és vallási „közömbösségét” hirdetni. Az a mód, ahogyan a gyermekeket és fiatalokat alakítják és nevelik, szükségszerűen bizonyos értékeket tükröz, amelyeknek befolyásuk van arra; hogyan jutnak el mások és a társadalom megértésére. Éppen ezért a fiataloknak — összhangban a természettel, az emberi személy méltóságával és az Isten törvényével — iskolás korukban segítségükre kell lenni, hogy az igazságot felismerjék és keressék, a valódi szabadság követelményeit és határait elfogadják és a többiek megfelelő jogait tiszteletben tartás. Ha hiányzik az alapos vallásos nevelés, a lelkiismereti képzés veszélyben van. Hogyan is lehet képes egy fiatal ember az emberi méltóság követelményeinek teljes megértésére, anélkül, hogy azt vonatkozásba hozná e méltóság forrásával, az ember Teremtőjével? Ebben az összefüggésben elsődleges szerepet játszanak a család, a katolikus egyház, a keresztény közösségek és más vallási intézmények; az államnak pedig kötelessége, hogy a törvényekkel és nemzetközi nyilatkozatokkal egybehangzóan, ezek jogait az említett területen biztosítsa és támogassa. A családnak és a vallási közösségeknek viszont az a feladatuk, hogy elkötelezettségükkel az ember és objektív értékei mellett egyre inkább kifejezésre juttassák és elmélyítsék.

A számos egyéb intézmény és szervezet között, amelyek fontos szerepet játszanak a lelkiismereti képzésben, meg kell említeni a tömegkommunikációs eszközöket. A mi modern világunkban, amelyet a gyors kommunikáció jellemez, a tömegtájékoztató eszközök rendkívül fontosak, sőt lényeges szerepet játszhatnak az igazság keresésének előmozdításában, amennyiben elkerüljük, hogy csak az egyik vagy másik személy, az egyik vagy másik csoport, vagy ideológia korlátolt érdekeit képviseljük. Ezek az eszközök egyre több ember számára gyakran az egyetlen értesülési forrást

(Folytatás a 2. oldalon)

FRANK MIKLÓS:

„Térjete meg...”

ÚTRAVALÓ A NAGYBŐJTI IDŐRE

„Hamut szór fejünkre az egyház, böjtbe, s Krisztus kínszenvedésének benyomásai alá állít” — e szavakkal kezdi Prohászka Ottokár hamvazószerdai elmélkedését, majd hozzáfűzi: „mindezzel mély megtörődést s penitenciát sürget, valamint nagylelkű szeretetet a szenvedő Jézus iránt”. — Ebbe az egyetlen mondatba foglalta össze a húszas évek Magyarországnak ez a zseniális apostola a nagyböjt mondanivalóját. — Azóta 60 év múlt el és nem hiszem, hogy jobban, tömörebben ki lehetne fejezni, mit jelent, mire szolgál, milyen indítékokra támaszkodik az egyháznak ez a különösen gazdag s egyben megrázóan egyszerű és éppen ezért oly mélyen emberi időszaka. Lehet, hogy a mai ember szemé — ha a nagyböjt értelmét akarná bogozni — nem ragadna meg Jézus szenvedésének szemléleténél, hanem a megváltás misztériumáról beszélne, mely a feltámadással együtt képez teljes egészet. Figyelmét nem kerülné el a Prohászka által használt „megtörődés” kifejezés, mely a latin „contritio” izes, de alig használt fordítása. Számunkra ma, a szóban rejlő kép okoz némi nehézséget: nem egészen tudjuk követni azt az elképzelést, mely a bűnbánattal a szív összetörését, képletes szétszűrését kapcsolja össze. Hozzánk, gondolatvilágunkhoz közelebb áll a bűnbánat és megtérés görög fogalma, a „metanoia”, melyben az eddigi gondolkodásmód átállítása jut kifejezésre, a múlt újra-átgondolása és felforrósítása s utána az átváltás új gondolati vágányra, indulás új irányba. Kétségkívül ma is az a hamvazószerdától húsvéig tartó 40 napos időszak célja, amit az is bizonyít, hogy a nagyböjt kezdetén a hamvazokodási szertartásnál, a liturgikus reform óta, a hamukeresztel homlokunkra rajzoló pap, az azelőtt szokásos „Gondold meg ember, hogy por vagy és porrá leszel” helyett Jézus e szavait is ismételheti: „Térjete meg és higgyetek az evangéliumban”. A nagyböjti feladat tehát mindegyikünk számára a megtérés, abból a belső meggyőződésből, hitből kifolyólag, hogy közel van az Isten országa.

De mit jelent az, hogy az Isten országa közel van? És mi az, hogy „Isten országa”? A választ erre a kérdésre fontos tudnunk, hiszen Jézus egész tanításának ez a fogalom a kulcsa, ennél fogva kereszténységünknek is. Nem véletlen, hogy a Miatyánkban mindennap imád-

kozzuk: „Jöjjön el a Te országod” és Jézus hasonlatai, példabeszédei így kezdődnek: „Hasonló a mennyek országa.”

Ha mindabból, amit Jézus erről a témáról mondott, kiemeljük a lényeges elemeket, akkor a mennyek országa Isten üdvöt és életet közlő akaratának érvényre jutása. Vagyis a mennyek országa ott van, ahol Isten akarata érvényre jut a teremtett világban, elsősorban az értelmes és szabad teremtmények világában az emberek és angyalok közt. Az ember történelmében az Isten akaratának keresztülvitele időbeli folyamat: az ember a maga számára kötelezőnek fogadja el Isten akaratát, magáévá teszi elgondolásait, saját akaratát belesimul az Isten akaratába, tetteivel tudatosan Isten terveinek megvalósításán dolgozik. Ha azért imádkozunk, hogy „Jöjjön el a Te országod” — akkor ezt értjük ezen: felismerjük és elismerjük, hogy az ember, mint Isten teremtménye, akkor éri el élete célját, akkor bontakozik ki a maga teljességében, akkor talál rá önmagára, ha nem a saját feje után megy, amikor a boldogságát keresi, hanem az Isten által beléjehelyezett, természetének megfelelő törvényszerűségei szerint rendezi be életét. Minden ellentétes próbálkozás előre kudarcra van ítélve, amint azt az emberi történelem tragikusan igazolja. Jézus tanítása az Isten országáról arra mutat rá, hogy az ott uralkodó törvényszerűségei mások, mint amikhez mi hozzászoktunk. Gondoljunk csak a hegyi beszédre és különösképpen a nyolc boldogságra: mindezt úgy tekinthetjük, mint az Isten országa alkotmányát. Minden egyes mondat azt igyekszik megértetni velünk, hogy ott Isten értékrendje más, mint amit az evilági gondolkodás súlykol belénk. Ott nem az a boldog, aki gazdag, hanem aki szegény, nem az ér célba, aki erőszakos, hanem a szelíd és a békeszerető, és nem az élet élvezete jelent beteljesülést, hanem a tiszta szív. Ez az értékvilág homlokegyenest szemben áll a mi nyárspolgári, materialista világszemléletünkkel. Ha Isten országát meg akarjuk valósítani, — és saját felfogott érdekünk erre indít — akkor meg kell tanulnunk egészen másként gondolkodni, az élethez való hozzáállásunknak teljesen meg kell változnia. És pontosan ez az, amit a ma már többször hangoztatott „metanoia” — a megtérés jelent: másként gondolkodni és másként élni, mert Isten országa közel van. Ez a keresztény alternatíva, mely időszerűbb mint valaha.

A harmadik évezred küszöbén egyre többen látják be, hogy az emberiségnek új kezdetre van szüksége. De az emberiség mi vagyunk, valamennyien. Ezért egyenként kell nekilátnunk az új rend megvalósításának. Erre hív fel bennünket az elkövetkező 40 napi készület. Kár lenne elszalasztani az alkalmat. ■

V Á N D O R

A nyugtalan patak lelkét szeretted,
suhogó völgyek útjait követted.

Gyönyörködtél gátnál, zuhatagoknál,
de mindig új szépség után kutattál.

Mi lenne, hogyha egyszer nem sietnél
s megállnál egy tónál: Genezáretnél?

Áprily Lajos (1887–1967)

Vasárnapi gondolatok

NAGYBŐJT 5. VASÁRNAPJÁRA

(március 17)

Idegenből érkezett zarándokok felkeresték és kérték Fülöpöt: „Látni szeretnénk Jézust”. (Jn 12,20–21)

Jézus híre elterjedt a pogány származású, de a zsidó vallással szimpatizáló emberek között is. Amíg sokakat hidegen hagyott e hír, akadtak, akiknek megdobbant a szívük: Őt akarjuk látni. Keresni kezdték... Ma is keresni kell, minduntalan!

Közvetítőket keresnek ezek az „idegenek”, akik elvezetik őket az „Isten Embere”-hez. Az Egyház is ilyen közvetítő. Az Egyház: minden megkeresztelt ember... Minden megkeresztelt kellene utat mutasson a Jézust keresőknek! Mit szólnak e tényhez a megkeresztelték?

A látás egyenlő volt a meggyőződéssel. A meggyőződés után következett a lélekbe való befogadás. Ezután vágyakoztak. S mi...?

VIRÁGVASÁRNAPRA
URUNK SZENVEDÉSÉNEK VASÁRNAPJA
(március 24)

(A főpapok keresték a módját, hogy megöljék Jézust.) Egy dologban megállapodtak: „Ne az ünnepnapon, nehogy zavargás támadjon a nép között”. (Mk 14,2)

Annak ellenére, hogy Jézus számos — vagy számtalan? — csodát művelt, amellyel bebizonyította isteni hatalmát, mégis életére törtek. Az ember nem tudja elvisselni Isten jelenlétét, ki akarja Őt „küszöbölni” életéből... Ma is.

Az ünnepnap viszont Isten napja, akkor ünnepelni kell, nem lehet egy napon Istent eltávolítani az élők sorából, de ugyanakkor hódolattal áldozni neki.

Arra vigyáztak: nehogy zavargás keletkezzen a nép között! Maguk között régen eldöntötték: el kell Jézust távolítani az élők sorából. Ha a nép nem lett volna „zavargó faktor”, akár az ünnepnapon is megtették volna. Az „Istent tisztelő” régen döntöttek haláláról...

NAGYCSÜTÖRÖKRE
(március 28)

„Húsvét ünnepe előtt történt. Jézus tudta: elérkezett az idő, amikor vissza kell térnie a világból az Atyához”. (Jn 13,1)

Húsvét a zsidó vallás egyik legnagyobb ünnepe: Isten népének Egyiptomból való csodálatos kivonulására emlékeznek. Arra, hogyan segítette Isten csodák sorozata által népét, amíg eljutottak az ígért földjére. Ez ünnepre lelkeileg is illet felkészülni.

(Folytatás a 2. oldalon)

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP.:

A tanító egyház és a teológia (4)

A PÜSPÖKÖK TANÍTÓHIVATALA

A tanítóegyház és a teológiáról szóló instrukciói harmadik fejezete közelebről ismerteti az egyház pásztorainak a tanítói hiwatalát. Az instrukció hivatkozik a „Dei Verbum” kezdetű zsinati konstitúcióra, ahol a következőket olvassuk: „Isten végtelen jóságában úgy intézkedett, hogy amit minden nép üdvösségére kinyilatkoztatott, az minden időre csorbítatlanul megmaradjon és adják tovább minden nemzedéknek”. Nos a kinyilatkoztatott igazságok csorbítatlan megőrzése csak akkor lehetséges, ha maga az egyház bizonyos mértékben részesül Isten csalhatatlanságában. Ha ugyanis maga az egyház az idők folyamán tévedhetne a hitigazságok dolgában, akkor Jézus megváltói műve csődöt mondana. Ezért Krisztus Urunk az apostolokra és utódaikra bízta az igazság hirdetését és ígérte meg, hogy Lelkét elküldi nekik és így velük marad a világ végezetéig. A püspökök tanítóhivatala tehát az egyház Krisztus-akarta szervezetének lényeges alkateleme.

Világos, hogy az egyház vezetőinek az is a kötelességük, hogy a kinyilatkoztatott igazságot úgy hirdessék, hogy az emberek meg is érthessék. Alapvető feladatuk azonban a hit megőrzése, konzerválása, mert ha nem őrzik meg Jézus tanítását, akkor nem idomíthatják hozzá minden kor sajátos befogadó ké-

pességéhez, és ki vannak téve annak a veszélynek, hogy a váltakozó korszakokat igaznak tartják. A tévedhetetlenség, mely a Szentlélek segítségén alapul, elsősorban az apostolotudók kiváltsága, azonban a hívő nép is, amennyiben pásztorai tanítását követi, részesül a tévedhetetlenségben: tévedhetetlen, ha hiszi, amit a tanítóegyház hitként eléje tár.

Egyesek újabban azt a nézetet képviselik, hogy az egyház tanítóhivatala a hitigazságok megőrzésének a szolgálatában áll, a teológusoknak pedig ugyanazon igazságok újabb megfogalmazására és korszerűsítésére kell törekedniük. Ez csak annyiban igaz, hogy a tanítóhivatal felelőssége tudatában elsősorban a hit identitását kívánja biztosítani, de alapjában véve a tanítóhivatalnak is, a teológusoknak is mindkét dolgot kell célba venniük: az igazságok csorbítatlan megőrzését és azoknak a kor szükségleteinek megfelelő megfogalmazását.

Az instrukció szerint meg kell különböztetnünk a tévedhetetlenséget és a Szentlélek segítő irányítását, noha a kető összefügg egymással. Az egyház nem tanít mindig tévedhetetlen dogmák megfogalmazása által, viszont mindig örövend a Szentlélek segélyének. Néha az egyház csakugyan véglegesen megfogalmazza a krisztusi igazságokat, azaz nem

is maga a megfogalmazás szavai véglegesek, hanem az, amit a megfogalmazás által kifejezni akar. Máskor az egyház olyan igazságokat is tár a hívek elé, melyek ugyan kifejezetten nincsenek a kinyilatkoztatásban, azonban vele oly szorosan összefüggnek, hogy nélkülük is kötelessége, főképpen az erkölcs dolgában a híveknek útmutatást adni. Így például, ha a szentírás nem is beszél óvószerekről, mert akkoriban ismeretlenek voltak, ez nem jelenti, hogy az egyháznak nincs joga erre vonatkozóan kötelező normákat felállítani. Ezért az egyháznak illetékessége kiterjed a természettörvények értelmezésére is, mert ha a természettörvényeket helytelenül értelmezzük, akkor a kinyilatkoztatott igazságok megértését is veszélyeztetjük.

Definitív hitigazságokat, azaz dogmákat, a püspökök csak kollégialis együttességükben és a pápával való egységben hirdethetnek ki. Ez történhet az egyetemes zsinat keretében. De a pápa maga is, mint az egész egyház feje dogmákat hirdethet ki, ezt nevezzük „ex cathedra” tanításnak. Azonban az egyház nem mindig akar és nem is mindig tud végleges igazságokat megállapítani, viszont néha szükséges, hogy egy-egy vitás dologban állást foglaljon. Tehát ilyenkor is, — mondja a szentszéki instrukció —, az egyház a Szentlélek irányítására tarthat igényt. Amikor az örök üdvösségről van szó, az egyház mindig a biztosabb értelmezést választja. Ameddig egy bizonyos felfogás nem látszik a krisztusi hittel megegyezhetőnek, előfordulhat, hogy az egyház elene foglal állást. Így például a múlt század végén az egyház tiltotta azt a felfogást, hogy a mózesi könyveket nem Mózes írta volna. Amikor azután az egyház meggyőződött, hogy e felfogás nem ellenkezik a szentírás értelmezésével, ismét visszavonta e tilalmat. Emberi viszonylatban hasonlóan kell ítélnünk, ha emberi életről van szó. Az orvosnak jogában van új orvosságok után kutatni, azonban nincs jogában az új orvosságot a betegnek adni, ha veszélyezteti. Nos, ha az egyház a hívek örök üdvössége érdekében valamit tilt vagy megkövetel, mégha ezt nem is teszi végleges módon, mégis a Szentlélek irányítására teszi és megkövetelheti, hogy a hívek és a teológusok is, ehhez az irányításhoz tartják magukat.

Az instrukció megjelenését követő hónapokban a teológusok egy csoportja főképpen ez ellen a szabály ellen tiltakozott. Hogy kívánhatja meg az egyház, hogy a teológus valamilyen tanítást igaznak elfogadjon, amikor maga az egyház sem tudja véglegesen megszabni? De az egyház ebben az esetben nem is kívánja, hogy a teológus véglegesen biztosított igazságnak tartsa az egyház tanítását, hanem hogy ezt kövesse, azaz értelmével és akaratával mint kötelező útmutatást magáévá tegye. A teológus egymagában, de még egy püspök vagy egy ország püspöki kara sem lehet ilyen esetben abszolúte biztos, hogy ellenkező nézete igaz. Az egyház iránti engedelmisség nevében tehát kötelességük, hogy az egyház tanítóhivatalának az álláspontját vállalják és kövessék.

Mindaz, amit eddig az instrukciókból ismertettünk, csak előzményét képezi a negyedik fejezetnek. E negyedik fejezet a teológusoknak a tanítóegyházhoz való viszonyáról tárgyal. A dolog természeténél fogva előfordulhat, hogy

bizonyos feszültségek keletkeznek e két fórum között. De mindkét fórum képviselőinek törekedniük kell, hogy ezek a feszültségek a közös hit érdekében feloldódjanak és ellenségeskedéssé ne fajuljanak. (Folytatjuk)

HA BÉKÉT AKARSZ...

(Folytatás az első oldalról)

képezik. Mekkora felelősségtudattal kell tehát az igazság szolgálatában állniok!

AZ INTOLERANCIA VESZÉLYEI

A békét komolyan veszélyezteti az intolerancia, amely a lelkiismereti szabadság elutasításában nyilvánul meg. A történelem eseményeiből fájdalmasan tapasztalhattuk, ez milyen túlkapásokhoz vezet. A türelmetlenség a társadalmi élet minden területére kiterjedhet és a személyek vagy kisebbségek elnyomásában nyilvánulhat meg, ha azok életmódjukban lelkiismeretük szavát követik. A közéletben az intolerancia nem hagyhat teret a pluralizmusnak a politikai vagy szociális döntések terén és így az állami és kulturális élet szervezőjére vonatkozólag egyetlen nézetet kényszerít mindenkire.

Ami a vallási türelmetlenséget illeti, nem tagadható, hogy — a katolikus egyház határozott tanítása ellenére, miszerint senkire sem szabad a hitet ráerőltetni — a századok során számos nehézség, sőt konfliktus támadt keresztények és más vallások követői között.

Még ma is sok a tennivaló a vallási türelmetlenség kiküszöbölésére, amely a világ különböző részein szoros kapcsolatban áll a kisebbségek elnyomásával. Tanúi vagyunk egyes próbálkozásoknak, amelyek akár közvetlenül prozelitizmus formájában, kényszer alkalmazásával; akár közvetve politikai vagy társadalmi jogok megtagadása révén, bizonyos vallási elképzeléseket erőltetnek másokra. Különösen kényes a helyzet ott, ahol egy alapjában véve vallási előírás állami törvénné válik, anélkül, hogy megfelelőképpen számításba vették a vallási és a politikai közösség között fennálló illetékességi különbségeket. A vallási és állami törvények azonosítása ugyanis a vallásszabadság elnyomásához, sőt elidegeníthetetlen emberi jogok korlátozásához vagy megtagadásához vezethet. Ez érvényes a kisebbségek polgári és politikai jogaira is és azokra az esetekre is, amikor egy harcos laicizmus, a lelkiismeret tisztelt tartásának ürügye alatt, a hívőket de facto megakadályozza abban, hogy hitüket nyilvánosan kifejezésre juttassák.

A türelmetlenség lehet egy bizonyos fundamentalizmusnak is az eredménye. Vezethet a fundamentalizmus a másik kizárásához a közéletből, vagy vallási téren, a „térítés” céljából fogantatott kényszerintézkedésekhez. Bármennyire szíven viselje is valaki saját vallása igazságát, ez nem jogosít fel senkit, sem egyént, sem csoportot, hogy elnyomja azoknak lelkiismereti szabadságát, akiknek más a vallási meggyőződése, vagy hogy az illetőket saját lelkiismeretük elleni áruulásra csábítsa azáltal, hogy nekik, vallásváltoztatás esetére, bizonyos társadalmi előnyöket és jogokat helyez kilátásba, illetve ellenkező esetben ezeket tőlük megtagadja. Nem riadnak vissza attól sem, hogy egyes embereknek a leg súlyosabb büntetés terhe alatt megtiltsák, hogy szabad elhatározásból egy — a pillanatnyi vallástól különböző — valláshoz való tartozást. Az intolerancia ilyen megnyilvánulásai semmi esetre sem segítik elő a világban a békét.

(F. M. fordítása)

VASÁRNAPI GONDOLATOK

(Folytatás az első oldalról)

Ebbe az ünnepbe ágyazza bele Jézus a megváltás művének befejező aktusait: az oltárszentség szerzését, majd szenvedését — halálát — föltámadását — mintegy beteljesítve az őszövétségi hűsvét ünnepét.

A megváltás művének befejezése után vissza kell térnie az Atyához. Így rendelte az Atya, Ő készségesen engedelmeskedik. S mi?

NAGYPÉNTEKRE

(március 29)

Ők ezt választották: „A názáreti Jézust (keressük)”. Jézus erre így szólt: „Én vagyok”. (Jn 18,5)

Vallomást tettek a főpapi szolgák, s a katonák: Jézust keresik. Azért, hogy kínozzák, s halálra adják... Ma is megtörténik a világban, hogy papokat, apácákat ölnek... E vallomás történhet szellemi síkon is: a materializmus, ateizmus, liberalizmus, marxizmus... szeretné Jézust eltüntetni a világból. Megküzdjen az „izmusokkal” nekünk kell. Ha nem tesszük, mi is az „izmusok” szolgálai vagyunk...

Jézus nem fél. Eléjük áll: „Én vagyok”. Itt vagyok. Vegyünk tőle bátorságot!

Múltbeli bátortalosságaink felelősségét viszont viselnünk kell... Az „izmusok” okozta károkért az emberek lelkében — részben, ami ránk esik — vállalunk kell a felelősséget...!

NAGYSZOMBATRA

(március 30)

„Szombat elmúltával Mária Magdolna meg Mária, Jakab anyja és Szalomé illatszereket vásároltak, hogy bebalzsamozzák Jézust”. (Mk 16,1)

Az asszonyok realiták: Jézus meghalt, utolsó szolgálatként be akarják balzsamozni a testét. Az emberi realizmus Isten realitásában naivitássá csök-

ken. Ezzel a realiták gyakran nem számolnak...

Ha már nem maradt, nem maradhatott meg élő emberként számukra Jézus, akkor legalább holtában akarják kegyelettel megőrizni maguknak. Ki akarnak időnként menni sírjához, hogy elmélkedjenek a halandóságról és mulandóságról...

Bár az apostolok nyilvánvalóan nem tartották titokban, amit Jézus saját feltámadásáról jövendölt, így az asszonyok is bizonyára hallottak erről. Nem tudnak — de nem is akarnak — tudomást szerezni a feltámadásról. Pedig gondolhatnának rá, ha nem is értik egészen...

HŰSVÉT VASÁRNAPJÁRA

(március 31)

Hűsvétvasárnap hajnalban — még sötétben — Mária Magdolna elment Jézus sírjához. Odaérve látta, hogy a követ elmozdították a sír bejáratából”. (Jn 20,1)

Az evangélisták számára nem volt mérvadó, hogy a teljes történelmi hűségre törekedjenek: egyedül ment-e Mária Magdolna, vagy társnőivel — amint a nagyszombati evangéliumban írja Márk evangélista — és vitt-e magával balzsamolajat, vagy sem. Arról adnak hírt: az odamenők t a n ú s á g o t t e s z n e k: Jézus nem feküdt holtan, ahova temették!

Meglepetést, rossz érzést, tanácstalanságot vált ki a szemtanúban az elmozdított kő látványa. Mi történt? Hova lett a holttest? Mi lesz most? — kérdezhetette magától (és / vagy társnőitől) Mária Magdolna.

Isteni beavatkozásra nem gondolt Magdolna. Erre az emberek ritkán gondolnak. Mi is...?

Távol álltak mindannyian a feltámadás, az új élet életető és szívet vidámitó alleluja-énekletéstől. Énekeljük szívből mi, mert Krisztus legyőzte a bűnt és a halált...

Fejős Ottó

DR. CSERHÁTI FERENC:

Győzzön a szeretet!

Minden szentmisében előfordul, de a húsvéti liturgia szent olvasmányában enélkül még feltűnőbb gyakorisággal jelentkezik Jézus kívánsága: béke veletek. Ez az isteni akarat, ma feltűnő módon meg egyezik az ember vágyaival. Az Öböl-háború és eszkalációjának veszélye sokakat arra ösztönzött, hogy felismerve az emberi feleletlenség határait, Istennél keressen oltalmat és menedéket, bátorítást és vigaszt. Az emberi képtelenség és nyomor Isten és akaratának felismerésére kényszerítette az önmaga lehetőségének kiszolgáltatott embert.

A HÁBORÚ EMBERI ÖRÜLET

Napjainkban az ember megdöbbenve vette észre a béke hiányát és ennek következményeit: a rettenetes gyűlölködés borzalma a Perzsa-öbölben és a felbomló Szovjetunió több tagállamában. A tévé szobájába varázsolt a bombázások förtelmes pusztításait, az iszonyú kegyetlenkedéseket, a háború véres és megcsönkített áldozatait, a leferrázott, összeégett élő-halott katonákat, öregeket és fiatalokat, ártatlan asszonyokat és gyermekeket, a szénné égett és szétronsolt hullákat. A képek láttán undorodva szemlélte faltán a jásas művét és kimondta: ilyen égbekiáltó ocsmányságot egyetlen épeszű ember sem óhajt.

A háború nemcsak emberi örület és bűncselekmény; bűn, olyan jogtalan cselekedet, amelyet Isten sohasem akar. Már a „szent háború” emlegetése is istenkáromlás. Isten iránti elkötelezettségéből senki sem rombolhat, pusztíthat és gyilkolhat. Keresztes vagy szent háborút csak tévtanítók és tévhitűek viselhetnek egymással. A keresztes háború éppúgy ellenkezik Isten akaratával, mint a „dzsáhod”.

Akármenyre is bizonygatja valaki ellenkezőjét: a háború soha sincs Istentől. Legjobban tennénk, ha őt kihagynánk a jásas emberi üzelmeinkből. A háború mindig emberi örület, Isten a Béke Fejedelme. A háború első áldozata az igazság — mondják —, egy kissé talán az Isten, aki a Szeretet. Vele szemben a háború öldöklő ellenségeskedés, sátáni gyűlölet, istengyilkosság, a szeretet vérbe fojtása. Az egyház álláspontja a II. vatikáni zsinat tanítása szerint a totális háborúval kapcsolatosan egyértelmű és világos: „Minden olyan háborús cselekmény, amely egész városoknak vagy széles területeknek és lakosságuknak különbségtétel nélkül való elpusztítását eredményezheti, bűncselekmény Isten és ember ellen egyaránt”.

A korszerű fegyverekkel vívott háborúban ma már elkerülhetetlen a rombolás és az iszonyú pusztítás, a tömeges mészárlás és a valóságos népirtás. Ilyen háborút az egyház semmiféle erkölcsi megfontolásból sem fogadhat el. Nincs Isten, akinek nevében ezek a háborús gaztettek igazolást nyerhetnek.

AZ ÖNVÉDELEM ERKÖLCSI IMPERATÍVUSZ

A nemzetközi realitásokat azonban a hívó és békeszerető keresztények sem hagyhatják figyelmen kívül. Az emberi gyöngeség és gonoszság miatt világszeretle szüntelenül előforduló viták, valós és vélt sérelmek láttán ők sem vonhatják ki magukat a felelősségteljes cselekvés alól és rejtőzködhetnek tétlenül fennkölt princípiumaik mögé. Az elkötelezett és híthú keresztényeknek is olykor az elkerülhetetlen konfliktus helyzetekben szükségük van arra, hogy megfontolják, még ak-

kor is, ha felelős tetteik többek számára óhatatlan és fájdalmas következményekkel járnak. Az önvédelem érdekében adott körülmények között és végső esetben olykor elkerülhetetlen a védekező támadás. „Amíg a háború veszélye fennáll, s nincs illetékes és megfelelő hatalom ellátott nemzetközi tekintély, addig nem lehet megtagadni a kormányoktól az igazságos védekezés jogát, feltéve, hogy már kimerítették a békés meg egyezés minden lehetőségét”. A terrort, az erőszakot, a diktatúrát és agressziót, az elnyomást és a kizsákmányolást még a békeszerető keresztények sem nézhetik tétlenül, ha nem akarnak a szeretetlenség és a jó elmulasztásának bűnébe esni. Vagy talán hagyniuk kell a gonoszság féktelen garázdálkodását? Tétlenül nézhetik az ártatlanok pusztulását, népek kiirtását? A felelősség elől menekülni, elvek mögé rejtőzni és tétlenül szemlélteni a tomboló gazdaság fenyegető közeledését és rombolását, talán nem égbekiáltó bűn? Nézheti az apa ölbetelt kézzel a közeledő veszélyt, vagyona elkobzását, családját kiirtását, asszonya és leányai megbecstelenítését? Megvédheti-e őket esetleges védekező támadással?

A II. vatikáni zsinat tanítása itt sem hagy kétséget: „Az államok vezetői és mindazok, akik osztoznak velük a közügyekért vállalt felelősségben, kötelesek tehát megvédeni a rájuk bízott népek létérdekeit és ezeket a komoly ügyeket valóban komolyan intézni. Más dolog azonban katonai erőt alkalmazni a népek igazságos védelmére, és más dolog nemzetek leigázására törekedni”.

A BÉKE AZ ISTEN ÉS EMBERSZERETET GYÜMÖLCSE

A háború nem kilörése pillanatában, hanem sokkal korábban kezdődik. Ezért elkerülését is még jóval kirobbanása előtt kell elkezdennünk. A háború megakadályozásában nagy szerepe van az állandó békeszolgálatnak, amelyre a keresztények Isten akaratának megfelelően és krisztusi küldetésük révén különösképpen is vállalkoztak. „Nyilvánvaló tehát” — hangoztatja az egyház hivatalos felszólítása a II. vatikáni zsinaton —, hogy minden erőnket megfeszítve elő kell készítenünk azt az időt, amikor a nemzetek egyetértésével számítható lesz minden háború”. A zsinat javaslatokkal is konkretizálta felszólítását: mindenképp előtérbe kell emelni a „a lelkiület megújítását” és a szív, „az érzésvilág megváltoztatását”, valamint egy olyan és mindenki által elismert egyetemes hatalom létesítését, „amely kellő eréllyel képes megvalósítani az összes népekre vonatkozólag mind a biztonságot, mind az igazságosság gyakorlását, mind pedig a jogok tiszteletben tartását”.

Ezen emberfeletti feladat megvalósításához isteni segítség szükséges és — hangozzék ez bármennyire is maradi módon — az ima jelentősége felbecsülhetetlen a világbéke szempontjából és ezen a téren az egyház nyomtatékosan szorgalmazza mindenki közreműködését: „Kérve kérje mindenki az Istent, adjon erőt a vezetőknek, hogy állhatatosan dolgozzanak a csak elszánt akaratlan felépíthető békén és segítsék bátran sikeres befejezéshez jutni a magasabbrendű emberszeretethez ezt a művet”.

Súlyos tévedés lenne azt hinni, hogy a béke csak a nagyok és hatalmasok, a kormányok és politikusok, a parancsnokok, a gazdasági szakemberek és tőkés-

II. János Pál pápa nagyböjti üzenete

Kedves Testvérek!

XIII. Leó pápa nagyjelentőségű körlevele, a RERUM NOVARUM, amelynek századik évfordulójára emlékezünk, új fejezetet nyitott az Egyház szociális tanításában. Ennek egyik fontos pontja a fáradhatatlan felhívás a szolidaritás elkötelezettségére, a szegénység és a fejlődésben való elmaradottság legyőzése érdekében, amelyben emberek milliói élnek.

Jöllehet a teremtés és annak javai elvben mindenkit megilletnek, az emberiség nagy része még mindig a nyomor elviselhetetlen terhe alatt kínlódik. Az ilyen helyzet megköveteli a szeretetet és a megélt szolidaritást, mint azt „Soliditudo rei socialis” kezdetű körlevelemben hangsúlyoztam. Ezzel kifejezésre akartam juttatni, milyen sürgős a mások javáért kiállni és a személyes igényeket leszűkíteni s így — bibliai értelemben — a másoknak szolgálni, nem pedig ők önző érdekből elnyomni. Ebben a Nagyböjti újra Istenhez fordulunk, akinek oly gazdag az irgalma, aki a jóság forrása, kérve őt, gyógyítsa meg önzésünket és adjon „új szívet és új lelket”. A Nagyböjt és az azt követő húsvéti idő szembesít bennünket az önmagát a szegénységgel teljesen azonosító Jézus Krisztussal, a mi Urunkkal. Isten Fia, aki irántunk való szeretetből szegénnyé vált, minden szenvedővel azonosítja magát. Ez a teljes velük egysorba állítás az Úr szavaiban jut kifejezésre: „Amit egynek a legkisebb testvéreim közül tettetek, nekem tettetek”.

A Nagyböjt tetőpontján, Nagycsütörtökön, a liturgia az Eucharisztia alapítására emlékeztet, amely Jézus Krisztus szenvedésének, halálának és feltámadásának emlékezte. Ebben a szentségben, amelyben az Egyház hitének mélységét ünnepli, a szegény, szenvedő, és üldözött Krisztus, aki annyira szeretett bennünket, hogy életét adta értünk és az Eucharisziában az örök élet tápláléka nékünk ajándékozta magát, ugyanaz, aki arra szólít fel, hogy őt felismerjük azokban a szegényekben, akikkel teljes szolidaritást vállal.

Aranyszájú Szent János ezt a teljes egysorba állítást világosan e szavakkal fogalmazta meg: „Tisztelni akarod Krisztus testét? Akkor ne hagyd figyelmen kívül, hogy ez a test ruhátlan. Ne tiszteld az Urat a templomban selyem ruhákkal, ha kívül nem veszed őt észre, ahol szenved a hidegtől és ruhátlanságtól”.

E Nagyböjt során ugyanolyan fontos elgondolkodni a „dúsgazdag és a sze-

gek, a pápa és a püspökök ügye. A világbéke az egyes országok társadalmi, gazdasági és szociális békéjének valamint a polgárok lelki békéjének globális eredménye, amely a hétköznapi apró-cseprő tetteiből tevődik össze, s amelyen mindannyiunknak munkálkodnunk kell. A testvériség, a szolidaritás, az egység és emberszeretet legkisebb megnyilvánulásai és tanúságtételei segítik elő az áhított békét. Végeredményben az igazi vallásosság megvalósításáról, a szeretet parancsának állandó gyakorlásáról van itt szó. A legkisebb jótett is az emberiség javát szolgálja és ennek mindannyian részesei vagyunk.

Igy az adott világpolitikai helyzetben húsvéti előkészületünk fokozott jelentőséget nyer. Az egyéni megszentelődésen túl elősegíti a háború veszedelmének és borzalmának elhárítását, mindannyiunk javát, a béke és a közjó szolgálatát.

München, 1991. február 18.

gény Lázár” példabeszédén. Minden ember arra hivatott, hogy résztvegyen e világ javainak lakomáján és mégis megannyian mint Lázár, a bejárat előtt fekszenek, ahol a „kutyák jönnek és nyalogatják sebeit”.

Ha nem figyelünk arra a témérdek emberre, akik nemcsak a legelemből lét-szükségletet jelentő élelmiszer, szállás és orvosi ellátás nélkül kénytelenek tettenéni életüket, hanem még a jobb jövő reményének egyetlen szikrája nélkül is, akkor mi is olyanok lennénk, mint a dúsgazdag, aki úgy tesz, mintha nem látná a kolduló Lázárt.

Nyitva kell tartanunk szemünket, hogy lássuk azt a megrázó nyomorúságot, amely a föld számos részét sújtja. Ilyen értelemben ismétlem meg a felhívásomat, amelyet — Jézus Krisztus és az egész emberiség nevében — a Szahelzónában tett látogatásomkor minden jóakarátú emberhez intéztem: „Hogyan ítélne a történelem egy nemzedék felett, amelynek minden eszköz rendelkezésére áll, hogy a föld minden lakóját ellássa táplálékkal, de testvérgyilkos vakságában ezt visszautasította?... Micsoda sivataggá válnék ez a világ, ahol a nyomor nem találkozik az életadó szeretettel?”

Ha tekintetünket Jézus Krisztusra, az irgalmas szamaritanusra irányítjuk, nem feledhetjük el, hogy Ő — a jászol szegénységétől egészen a teljes kiűrésítésig a kereszten — egyike lett a legszegényebbeknek. Ő tanított bennünket a gazdagságról való lemondásra, az Istenbe vetett bizalomra és a készségre, hogy megosszuk, amink van. Ő int, hogy tekintünk testvéreinkre, akik nyomor és szenvedés közepette élnek; tegyük ezt egy olyan szegény szellemében, aki felismeri teljes függését Istentől és elismeri, hogy kizárólag Reá van szüksége. Magatartásunk lesz iránta való szeretetünk valódi mércéje, amely az élet és a szeretet forrása s egyben jelzi evangéliumához való hűségünket.

A Nagyböjt növelje mindenkiben ezt a tudatot és a szeretetre való elkötelezettséget, hogy ez az idő ne legyen hiábavaló, hanem újítson meg bennünket igazán Húsvét valódi öröme.

Joannes Paulus PP II

MINDSZENTY BÍBOROS ÚJRATEMETÉSE

1991. május 2-án, csütörtökön délután ünnepélyes gyászmise lesz Máriacellben Mindszenty József bíboros, Magyarország hercegprímása lelkiüdvéért. Másnap, május 3-án, pénteken autókönvoj vi-szi haza a hamvakat a pápai legátus, valamint Paskai László esztergomi érsek és a Mindszenty Alapítvány képviselői kíséretében. Esztergomban a székesegyházban ravatalozzák fel Mindszenty bíboros földi maradványait. Körülbelül este 6 órakor halotti vesperást tartanak Paskai bíboros és az esztergomi káptalan részvételével. Május 4-én, szombaton, 10.30 órakor a pápai legátus mond ünnepélyes gyászmisét az esztergomi bazilika előtti téren, ezt követően helyezik a hamvakat örök nyugalomra a székesegyház kriptájában. A gyászszertartáson beszédet mond Göncz Árpád köztársasági elnök, Miklósházy Attila, a külföldi magyarok püspöke, Habsburg Ottó, az Európa Parlament tagja és P. Werenfried van Straaten, a Mindszenty Alapítvány nevében.

KERNY GÉZA (Linz):

A szülői ház hatása Széchenyi életére

Széchenyi István születésének kétszázadik évfordulóján vessünk egy pillantást arra a légkörre, amely a fogékony lelkű ifjút körülvette és irányt adott fejlődésének. Életével számtalan mű foglalkozott már és abban teljes az egyetértés, hogy hívő, vallásos ember volt, habár megjegyzik, hogy meg kellett vívnia lelkében a maga kemény erkölcsi küzdelmét. Csodálatos hazaszeretetében is az a meggyőződés vezette, hogy nagyobb nem adhat nemzetének, mint ha erkölcsi felemelkedéshez segíti hozzá honfitársait. Csak a felületesen tájékozódók akadnak el kezdeményezéseinek káprázatos gazdagságán. Csupán a Tudományos Akadémia, Vaskapu, Dunagözhajózás, a Tisza-szabályozás, a hídépítés, lóversenyek, nemzeti társaskörök és hasonló kezdeményezőjét látják benne, de Székfi Gyula, a történetíró mindezek felett meglátta a magasabb célt: a gazdasági, politikai, magánjogi, kereskedelmi reformokhoz csak külső formát, változó öltönyt látott az állandó erkölcsi gondolat számára. Sőt odáig ment következtetésben, hogy ha Széchenyi nemzete erkölcsét egy csapásra megnemeseíthette volna, akkor közhasznú vállalkozásai bizonyára el is maradtak volna.

Ha ennek a nemes élelfelfogásnak a forrását keressük, fel kell idéznünk ifjúkorát. Életét döntő módon befolyásolták akkori élményei a mélyen vallásos szülői házból. A család szellemének kialakulásához pedig leginkább Bécs apostola, a később szentté avatott Hofbauer Kelemen járult hozzá.

Ez a redemptorista szerzetes csodálatos eredményeket ért el a császárvárosban. Az egyszerű pap köré összegyűltek a filozófia és az irodalom nagyjai, hogy csak a bölcselő Friedrich Schlegelt említsük, aki feleségével együtt a gyónatőgyájának választotta, vagy Clemens Brentano és hugát, Bettinát. Ennek a karizmatikus lelkipásztornak köréhez tartoztak művészek, diplomaták, arisztokraták éppen úgy, mint egyetemi

hallgatók és szegény, egyszerű, támogatók a szoruló emberek. Pedig szinte egész papi élete folyamán ellentmondások és üldözések keresztüztüében állt. Ő alapította a redemptorista rendházakat Itáliától északra, és életének nagy csapása volt, amikor Napoleon ezeket a kolostorokat egy tollvonással feloszlatta. De még a francia császár bukása után is gyanakvó szemmel figyelte őt a rendőség. A jozefinizmus szellemű adminisztrációnak ez a Rómához hű, buzgó lelkipásztor szálla volt a szemében. Életének sok adatát a rendőrspiclik fennmaradt jelentéseiből ismerjük. Egyik megjegyzésük, hogy Hofbauer minden levelet széttepi. Mintha csak a huszadik század második felében üldözött papi életről olvasnánk. Törekvései számára csak a halála után ütött a győzelem órája. Csak akkor engedte meg a császár rendjének bécsi letelepedését. A hányatott életű szent keserű kifakadását éreztük egy kijelentésében: „vannak, akik a lábam nyomát is megcsókolják, de háromszor annyian, akik sarat hajítanak rám, így tesznek a hamis testvérek”.

Kelemen közel állt a Széchenyi családhoz, szinte otthon volt náluk. Széchenyi István atyja, Ferenc, a Nemzeti Múzeum alapítója, a legbuzgóbb hívei közé tartozott. István anyjának, Juliannának a szent volt a lelkijátja, és annak szegényeit nagylelkűen támogatta. A grófnő ott állt az apostoli férfi ravatala előtt is, és nyilvánosan jelét adta súlyos megrendülésének és ragaszkodásának. A Széchenyi-gyermekek, Franciska, Zsófia és István — ezt a három gyermeket említi Szent Kelemen életrajza —, az ő szavain keresztül szívták magukba Krisztus ígéit. Különböző a Széchenyi-kastély volt Bécsben a Hofbauer-körnek a találkozóhelye. Minden szerdán és pénteken itt jöttek össze ennek tagjai. Még megemlíthetjük, hogy a feltűnően szép és tiszta nőiességével a bécsi kongresszus fényes társaságának vonzó személyisége volt Zichy Júlia, Széchenyi Ferenc unokahúga. Sándor cár „égi szépségnek” nevezte. Ez az előkelő fiatal magyar hölgy rendszeresen odatérdelt a szent gyónatató elé, Kelemen pedig ott állt a fiatalon, 26 éves korában elhunyt Széchenyi sarj mellett annak utolsó perceiben, és öt nap múlva azt írta róla: „A mi jámbor Juliánk úgy halt meg, mint egy szent”.

Tudjuk, hogy Széchenyi István lelkiéletét élt. Gyakran járult a bűnbánat szentségéhez, ha ritkán is áldozott, mert érzékeny lelkiismeretével ítélte meg magát. Kapcsolata az Úrral a legbensőségesebb volt, bár nem egyforma intenzitással egész életén keresztül. Rendkívül sokatmondó az a fohásza: „Uram, hallgassd meg mindennapi, mindenórai imámat”. Nemes célokért nem vonakodott egész munkaerejét, pénzét, sőt egészségét is feláldozni. Igaz, más hatások is érték, de mindehhez az alapot az evangélium szellemében élő család és apostola vetette meg.

Visszatekintünk rá jubileumi évében. Igaz, más sorsot kívántunk volna ennek az önzetlen, áldozatos férfinak, és a nemzet tanítómesterének, mint amilyen neki kijutott életének utolsó tizenkét évében. De mi mégis inkább úgy gondolunk rá, ahogyan Arany János:

*Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dús élte kincsét, ámbár napja múlt;
Hanem lerázván, ami benne földi,
Egy éltető eszmévé finomul.* ■

FIATALOKNAK

Kedves fiatal Barátaim (a lányok is idetartoznak ám!)!

Lehet, hogy mire ez a lap odaér Hozzatok, már túl leszünk nagybőjt harmadik vasárnapján, melynek evangéliumáról akarok veletek beszélgetni. De mivel a téma egész hónapban aktuális, mégis leírom, milyen gondolatokat keltett bennem.

A történetet ismeritek: Jézus kidobja az árusokat a templom udvarából, asztalaikat felforgatja. Megtisztítja a templomot...

Amint gondolatban ezt a jelenetet szemléltem, hirtelen eszembe jutott a mondat: „Isten temploma ti vagytok!”

Valóban Isten temploma vagyok? Vajon, ha Jézus most belépne szívembe, nálam is ostort fogna? Mi mindent találna benne? Én is lehetőséget adok arra, hogy rossz, hiúság, irigység, veszekedés, lustaság, szeretetlenség, eltorzult szeretet, szellemi és testi tisztátalanság oda beférközzék? Mi mindent dobálna ki az én szívemből Jézus?

De miért gyűjtögetem én azt, amit Jézus rossznak ítél és kidobálna? Miért nem dobálom én ki azokat? Miért van a gyónás szentsége? Milyen jó lenne egyszer igazán megtisztítani lelkemet!

Lehet, hogy el-eljárogatok gyónni, ha már nagyon sebzi szívemet a lelkiismeret forgó kereke. Lehet, hogy olyan vagyok, aki évek óta feléje sem nézett a gyónatatószéknek. Az egyház előírja, hogy évente legalább egyszer, húsvét körül nagytakarítást tartunk lelkünkben — úgy, mint édesanya a lakásban.

Ott is haragusztok a felfordulásra, zűrzavarra — de milyen öröm aztán a ragyogó, tiszta, jószagú lakás!

Nem gondoljátok, hogy így van ez a szentgyónással is? Szívünkben, lelkünkben felfordulás van, zűrzavar, nagyon nehezen akaróznunk nekikezdeni a rendrakásnak — de micsoda öröm és élvezet aztán szívünket egészen tisztán az Úr elé vinni!

Persze, van itt egy nehézség: ezt a tisztaságot meg is kellene őrizni! Mindig újra és újra port törölgetni, (Higgyétek el, én is nagyon utálok!) a friss levegőt beengedni — elhatározásokat felújítani, megvalósítani...

De nem segít-e bennünket a természet? Most van a kikelet, a tavasz, az újrakezdés ideje. Fogadjuk örömmel ezt a jézusi üzenetet: a feltámadó Úrral, a feltámadó természettel, feltámadó szívvel menjünk az aratás, a nyár, a beteljesedés felé!

Ily értelemben kíván Nektek áldott húsvétot

GYERMEKEKNEK

Testvérekém, a hónap utolsó hetében az Úr Jézus hátlára emlékezünk. Meghalt azért, hogy mi élhessünk örökké a mennyei hazában. Köszönjük majd ezt meg Neki nagyon, ott a kereszt alatt.

De köszönjük meg feltámadásának

örömét is húsvét vasárnapján, az üres sírnál.

Hogyan? Úgy, hogy soha be ne csapjátok magatok előtt a mennyország ajtaját, hogy mindig igyekeztek nagyon derűs, örömet árasztó, jó emberkéek, és majd emberek — lenni!

Julika néni (Bécsből)

Otthonról írnak

„Itthon nagyon nehéz idők járnak. A régi rendszer bukása után, most válik egyre jobban világossá, hogy milyen iszonyatos rombolást végzett az elmúlt 40 esztendő. A legsúlyosabb az erkölcsi rombolás. Felőtt immár két generáció, amely nem tanulta meg a becsületes munkát, nem ismeri az alapvető erkölcsi törvényeket, 40 év alatt 4, azaz négy millió abortuszt hajtottak végre törvényesen. A tudomány nevében hirdették, hogy az anyaméhben levő magzat még nem ember, a fiatalok nemi kapcsolata házasságon kívül természetes és a szocialista ember a tudomány erejével mindent meg tud oldani.

Most az összeomlás után a szabadság nevében kitört a szabadosság. Nyugat min-

den olcsó szennye a moziban, újságokban, utcán elárasztja az országot.

Az elmúlt rendszer 20–21 milliárd dollár adósságot hagyott a nyomorult népre. Nem nehéz kiszámítani, hogy ez mit jelent gazdaságilag. Az infláció 35–40%-os, a közbiztonság napról-napra romlik.

A parlamentben hat párt marja egymást. A keresztény demokrata párt igen kicsi és ezért a befolyása is gyenge.

Csak abban reménykedhetünk, hogy a jó Isten irtalmaz e szerencsétlen népek, amelyet 1100 éve idevezetett és megbocsájt neki, hogy gyerekeim és unokáim megélték nekik egy jobb világot is.“

1991. január 28.

(Aláírás)

Kodály Zoltán kórusiskola

Az 1988-ban Budapesten létesült Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola keresztény szellemű nevelő intézmény, amely az Európa-szerte katedrálisok mellett létesült énekes iskolák és a Kodály Zoltán nevével fémjelzett magyar zeneoktatás hagyományait kívánja összekapcsolni oly módon, hogy tanulóit színvonalas általános képzésben is részesíti. Az első magyarországi kórusiskola alapítója ifj. Sapszon Ferenc, aki egyben a számos nemzetközi sikert elért Jubilate gyermekkar karnagya. Az iskola célja, hogy a muzsikával való elmélyült kapcsolat és a minőségi általános oktatáshoz járuló sok egyéb művészi tevékenység (kézműves mesterségek, drámajáték, mozgáskultúra) segítségével művelt, tevékeny és boldog embereket neveljen a megújulni akaró Magyarország építéséhez. Ehhez az úttörő munkához várja mindazok segítségét, akik a jövő zálogát a legifjabb nemzedék nevelésében látják és ezt az ügyet magukénak érzik.

Iskolánk csekk számlaszáma: Kodály Zoltán Kórusiskolai Egyesület, H-1126 Budapest, Böszörményi út 19/c. OTP 530-6791.

Egyesületünk alapítványa: Kodály Zoltán Pórusiskolai Alapítvány, H-1126 Budapest, Böszörményi út 19/c, MHB 222-11789.

További felvilágosítással szolgál: Nagy Kálmán, Ferdinand-Miller-Platz 11/a. D-8000 München 2. (Németország.)

ifj. Sapszon Ferenc művészeti igazgató

SZAMOSI JÓZSEF:

„Kinyitotta a magyaroknak szemüket“

EMLÉKEZÉS A 250 ÉVE SZÜLETETT DUGONICS ANDRÁSRA*

Magyarországon irodalmi műveket igen sokáig, a 18. század utolsó negyedéig egy egészen vékony, művelt réteg, jobbra csak maguk az írástudók olvastak. A nagy fordulat: széles olvasóközönség meghódítása a szépliteratúra számára, a piarista író, Dugonics András múlhatatlan érdeme. „Etelka” regénye ugyanis magyar földön az első igazi könyvsiker, az első magyar „best-seller”. 1788-ban „*Posonyban és Kassán Füskuti Landerer Mihály költséggel és*

solyra ingerlő képtelenségeket mívelt. Az Odüsszeiát például Zrínyi-strófákban ültette magyarra; „*Szerecsenek*” című regényében a görögök és egyiptomiak szegedi tájszólást beszélnek; a magyar őstörténetet tudományos igényű munkáiban is valósággal átköltötte; a főleg német drámák átdolgozásánál a színhelyet egyszerűen áttette honi milióbe s a szereplőknek magyar nevet adott. Mert előtte egyetlen cél lebegett: az idegen hatások, jelesül a németesítő törekvések

Az Etelka címképe és címlapja

betővel” jelent meg ezer példányban, (Hallatlan nagy szám!) amit nyomban szétkapkodtak és néhány év alatt három kiadást ért meg. Fél századon át nincs is hozzá mérhető regénysiker. Mi volt sikerének a titka? Egyfelől talán az, hogy Dugonics regénye „kulcsregény”, tele van aktuális politikai vonatkozásokkal, célja pedig az idegen önkényuralommal szemben a nemzeti szellem ébrentartása. Hozzájárul ehhez még, hogy az addig divatos külföldi ponyvahistóriák után a közönség végre magyar szellemű olvashatóhoz jutott.

A regény Pesten, a piarista rendházban íródott, lévén Dugonics piarista, az ő szavaival „*kegyes iskolabeli szerzetes pap*”, az egyetemen pedig a „*józan tudósságnak*”, vagyis a matematikának oktatója. Ő volt az egyetlen, aki II. József tilalma ellenére az egyetemen magyarral mert előadni. A fiatalságot értően megfogta Dugonics tüzes hazafisága. Méltán írhatta róla a szigorú erkölcsű Virág Benedek: „*Ha Dugonicsot nem adta volna a Gondviselés Univerzitásunknak, oda lett volna a magyar ifjúság*”. Matematikai kézikönyvet írt „*A tudósságnak két könyve*” címmel, meg akarván mutatni, hogy a német nyelv — írja — „*soha oly alkalmas a tanulmányoknak kimagyarázására, mint a magyar*”. A matematikai műszavak nagyrészt ő alkotta magyarul. Mindamellet írt latin nyelven regényt és drámákat is. „*Magyar példabeszédek és jeles mondások*” című főművén több mint 40 évig dolgozott, de ez csak halála után látott napvilágot. Hogy stílusát magyarosabbá tegye, eredeti helyesírást szerkesztett és az utókort is arra kérte, műveit az új kiadásokban az ő helyesírással jelentessék meg.

Magyarizálási rögeszméje sokszor mo-

ellenében a nemzeti öntudat ébresztése és erősítése. Hogy milyen hatást ért el, arról ő maga írja: „*...könyvem szerteszéjjel elvitetvén az egész országban, kinyitotta a magyaroknak szemüket*”. Természetesen az „Etelka”-ról van szó, a regényről, amelynek már a címe is betűhíven sokatmondó: „*Etelka, egy igen ritka Magyar Kis-Asszony Világos-Váratt, Árpád és Zoltán fejedelmink' ideikben*”. A címképen Etelka és férje 18. századi magyar viseletben állnak egy klasszikus oltár mellett, amelyen „*A Magyarok Istenének*” felirat olvasható.

Ezek után mondani sem kell, hogy a regény szereplői: az előkelő magyar, meg karjeli hercegek, a fejedelmek udvaroncái, valamennyien hamisítatlan szegedi dialektust beszélnek: „*Eb után kutya vagy, vad embör. Te is azon elsővel egy forrásból buggyanál. Ő büdös vaj; te kukacos szalomna, egybeillőtök. Eb is fujja nótádat; kutya is járja táncodat*” — így Etelka, az igen ritka kisasszony!

Pintér Jenő idézi a regényből az alábbi viharos jelenetet: „*Etelkának egész teste felborzadott. Azután szívében oly irgalmatlan küszködéseket szenvedett, hogy hirtelen indulataival éppen nem bírhatván, posonvágá Zoltánt, pedig amint csak tőle telhetett, elég markosan. Ezen tette után elhalványodott*”, — azaz elájult, ahogy ez Dugonics idejében, a barokk-kor érzékeny dámáihoz illett. Ám valljuk be: a regény töről metszett, zamatos nyelvét mágunk is élvezzük. De az egykori irodalmi közvélemény, amelyet már akkor a kényes ízlésű, „urbánus” Kazinczy állásfoglalása formált ki, nem szívelte ezt a stílust: otrombának, nagyon is póriának találta. Mert Kazinczy a fennkölt, „szózat” stílust szerette, európai szemhatárú író volt, ellentétben Dugonicsal, akit csak a magyar glóbus érdekelt. Tőle való ez a derűs optimizmust árasztó mondás: „*Legjobb elsőben Magyarországon, aztán a mennyországban*”. S amikor másokat, a legkülönbeket két-

FEJŐS OTTÓ:

„Kivándorlás” az Egyházból?

Több, mint negyven éves többé-kevésbé súlyos terhet jelentő és különböző mélyreható következményeket okozó egyházüldözés után kezdünk magunkhoz térni. Az egyház — minden megkeresztelt ember — nehezen szokja meg az új helyzetet. A kitágult horizontok szemrevételezése nem megy gyorsan. Ez természetes.

Az első felismerés: az elmúlt évtizedek alatt megváltozott a világ, amelyben keresztényként kell élnünk, keresztény tanúságot téve. Több új „munkamezőt” fedezünk fel, ezek közül egyfel foglalkozom bővebben írásomban: az Egyház ifjúsági munkájával, majd annak kihatásaival.

Tapasztalatként felhasználok németországi, müncheni tanulságokat és eredményeket. Részben mivel a nyugati „fejlődés” minden irányban hat Magyarországon is; e fejlődés erősödése várható, az eredmények érezhetőek. Nagy különbség azért nincs a két ország között, mert amíg az óhazában a dialektikus materializmus, addig Nyugaton a praktikus materializmus hatott és hozta magával a pozitívumok mellett a negatívumokat is.

Ha a német jezsuita atya, Alfred Delp 1940-ben Németországot missziós országnak nevezte, ezen elgondolkozhatunk. Különösen városainkban és még külön az ifjúsági munkával kapcsolatban.

*

Az ifjúság erősebben kötődik a társadalmi jelenségekhez, az éppen uralkodó formákhoz, mint a felnőttek. Ez utóbbiak sem „léphetnek ki” társadalmuk szférájából, normáiból és felfogásából, de inkább képesek különböztetni rossz és jó, igaz vagy hamis között. A fiatalok a mában és a mából indulnak. A kommunizmus előtti átfogó ifjúsági munka — amelyet a ma élő felnőttek egy része megélt — nem valósítható meg. Elsősorban hiányzik az a népegyház, amely a mozgalmakat felkarolta, támogatta, nem csupán lehetőségek, vezetőik rendelkezésre bocsátásával, hanem erkölcsi súlyával és tekintélyével is. Ez a környezet tehát nincs meg. Másodsorban több évtizeden keresztül lejáratták az egyházat, ami fenntartást, ellenkezőt eredményezett a közvéleményben s az embereknél. Van több síkon oly megnyilvánulás is, amely a „Katolikus kurzustól” óvja az embereket, mint az ördögöt a szenteltvíztől. Pedig az „katolikus reneszánsz” volt valójában, számátalan értéket teremtett és igyekezett a keresztény életben és tanúságtételben — mindennemű rossz ellenében — tovább fejleszteni. Persze mindig volt a kereszt-

ségbejuttat Herdernek a magyar nemzet végső enyészetről szóló profécijája, Dugonics egyetlen velős mondatba summázta véleményét ilyenképpen: „*Hazudik a számár német*”.

De ne legyünk igaztalanok. Találunk az „Etelka”-ban olyan, már-már ünnepléses, komolyan zengő bekezdéseket is, amelyek Zrínyit, vagy akár Kölcseyt juttatják eszünkbe. Ilyen az a rész, amelyben Árpád fejedelem a halálos ágyán fiának, Zoltánnak ad intelmeket: „*Sömmit hosszú pórásra ne eressz, de szabadságát is senkinek el ne völd. Tudd meg, hogy magyarjaid inkább szenvedik életjökben, mint szabadságjökben a csorbát. Élet és Szabadság egyértelmű hangok a magyar füleken*”.

Szép, csakugyan „szózat” mondatok.

ténységnek ellenzéke — ezzel ma is számolni kell.

Az új helyzetet — mert új helyzetben vagyunk — jellemzi még az elvilágiasodott (vagy elvilágiasodó) konzumtársadalom értékrendje, mind az anyagi javak túlbecsülése, nem ritkán „istenségé” emelése az egyházi értékrend ellenében, mind pedig a vallási értékek devalválódása. Sokan nem az egyháztól várnak választ az élet értelmét, a lét rendjét illetően, hanem világi értékeket, válaszokat kerestek és helyezték életük középpontjába. A mai ember ebben az értelemben „kivándorolt” az egyházból: nem is érdekli, tud-e választ adni az élet legmélyebb kérdéseire, nem is keresi azokat. S mit tegyen a gyermeke, ha ilyen környezetben nő fel? A fiatal nem elégíti ki, hogy szülei, ismerősei „egyházi elvárásai” (esetleg) az egyházi temetésen nem jutnak túl.

Ilyen helyzetben közelhozzák a valóságot a felmérések. Müncheni felmérés szerint a katolikus szülők 10%-a, — azaz tíz százaléka — neveli gyermekét vallásosan (!) a modern ipari és teljesítményhajszoló társadalomban. A kérdésre: „hozzátartozik-e a keresztény életmódhoz a szerény és szolid életvitel?” 1989-ben csak 5% válaszolt igennel. Ezek az adatok is jellemzik azt a környezetet és közvéleményt, amelyek az egyházi ifjúsági munkát gátolják és nehezítik.

Mindezekből következik: az egyház az ifjúságnak csupán egy kis részét tudja elérni. Minél nagyobbak az akadályok, annál inkább kell a meglévő (vagy megteremtendő) lehetőségeket fel- és kihasználni. Akik közülük most jelentkeznek, azoknak nincsenek „tömegmozgalmi élményeik”, mint voltak pl. a cserkészeknek vagy az Eukarisztikus Kongresszus résztvevőinek. Ilyent nem is szabad elvárni tőlük.

Mi vonzza őket mégis az ifjúsági csoportokba? Részben a szülők biztatása, társaik, barátai, barátnőik élménybeszámolóit, esetleg apostolkodó meghívásuk: „Gyere te is!” A szabadidő értelmes eltöltése gyakori indító ok. Bizonyos azonban, hogy — legalábbis az elején — nem az Isten és a vallás iránti érdeklődés a legnyomósabb ok. Ilyen helyzetben a nevelők, vezetők számára is vetődnek fel kérdések: milyen lépcsőfokokon keresztül lehet vezetni őket (pl. akik meg sincsenek keresztelkedve)? Melyek a keresztény élet elengedhetetlen alappillérei (minimalizmusba esés nélkül)? Hol várhatom el a magasabb fokú vallási tudást — ami régen természetes volt (hogy ezt el kellett sajátítani és természetesen el is fogadták) — de ma nem? Hogyan tudom a hitet felkelteni és növeszteni? Az is átgondolandó — körültekintően — hogy a gyakorlatban hitetlen szülők felfogásával és részben életével ellentétes módon kell élnem...

További lépés: összehozni őket keresztény életet élő világiakkal — Isten kegyelméből szép számmal vannak — hadd lássanak élő példát. Akár gyakoribb beszélgetés, akár akcióban való együttműködés útján. A nehéz körülmények között áldozatos lélekkel fejlesztett apostoli lelkiület is megkapja a fiatal lelket — akkor is, ha először „megijed” tőle. A hatás érése várni kell, mint minden érési folyamatnál.

A vezetők képzése elsőrangú feladat. Ők vezetnek önfeláldozó módon a reájuk bízottakat. Nincs annyi lelkész, hogy minden csoportra jusson egy-egy belő-

(Folytatás a 6. oldalon)

* Dugonics 1740. október 18-án született Szegeden. Emlékező cikkünk anyaggyűjtéséért maradt ki előző számainkból. (Szerk.)

KADA LAJOS érsek (Róma):

Valóban oly ismeretlen?

Az Életünk januári számában egy költői nyelven és képzeltgazdagsággal írt cikk jelent meg Istenről ezzel a címmel: A Nagy Ismeretlen képmása.

Az emberiséget örökké érdeklő kérdésekre keresett feleletet a cikk írója: Van-e Isten? Milyen? Van közünk egymáshoz? És ugyanakkor feltorlódik a másik kérdés: ki vagyok én, az ember, aki a magam számára is rejtély vagyok?

Tulajdonképpen az említett cikk címe is ad már egy részleges választ a kérdésekre, amikor a Nagy Ismeretlen képmásáról beszél. A bibliai teremtés-történet leírása szerint ugyanis a Nagy Ismeretlen, az Isten, valóban képére és hasonlatosságára teremtette az embert, ezzel adva nekünk, teremtményei számára, az elképzelhető legnagyobb méltóságot, istenképességünket. Lehet-e ennél szorosabb és felemelőbb kapcsolatot elképzelni a végtelen Teremtő és a teremtmény-ember között? Van tehát közünk egymáshoz, van közünk Istenhez.

De itt még csak homályban tapogatózunk, így még nem ismerjük azt, akinek képére vagyunk teremtve. A keresetségben ennek a hasonlatosságnak és istenképességnek csak a magját kapjuk meg és a feladatot, hogy életet és dimenziókat adjunk ennek a kezdetnek, mint amikor egy felvétel negatívját hívják elő.

De hogyan lehetséges ez, amikor Szt. Pál azt mondja Istenről, hogy „megközelíthetetlen fényességben lakozik, akit senki nem látott, s nem is láthat” és akiről Jézus is azt mondja, „Istent nem látta soha senki, az Egyszülött Fiú nyilatkozta ki, aki az Atya ölében van”.

Hogyan tudjuk hát megvalósítani magunkban teljesen legnagyobb méltóságunkat, istenképességünket?

A megoldás Krisztus, aki elmondta magáról, hogy látta és kinyilatkoztatta nekünk Istent. Kinyilatkoztatta őt magában és magán keresztül, ahogy azt II. János Pál mondta egy 1988-ban tartott katekézisében: „Történeti alakjában Jézus Krisztus számunkra a tökéletes modellt vagyis ideált jelenti. Azt, aki emberségében a „láthatatlan Isten képmása”, földi életén és mindazon keresztül, amit tett és tanított, elsősorban azonban áldozata által, számunkra emberekre láthatóan modell, a legtökéletesebb minta lett”.

Krisztusban tehát és az ő segítségével megoldódik a mi problémánk, benne megtaláljuk Isten megismerésének lehetőségét, a láthatatlan Nagy Ismeretlennek vonásait megtaláljuk Krisztusban, az Ő tökéletes képmásában. Emlékezzünk itt arra a válaszra, amelyet Jézus adott Fülöp apostolnak, aki azt kérte tőle, hogy mutassa meg nekik az Atyát. „Már oly régóta veletek vagyok és nem ismeresz engem, Fülöp? Aki engem lát, látja az Atyát is. Hogyan mondhatod hát: Mutasd meg nekünk az Atyát?” Jézusban kell tehát keresnünk, úgy ahogy az evangéliumokban Krisztus előttünk megjelenik, az Atya vonásait. Ezért van szükség az evangéliumok lapjainak elmélyedő, imádságos olvasására, hogy Krisztus szavaiból és tetteiből kirajzolódjék előttünk a Nagy Ismeretlennek mindjobban megismerhető arca: az irgalmas, a megbocsátó, az igazságos, a nagytürelmű, a szelíd és alázatos Jézus arcán keresztül Isten arcához jutunk, akinek vonásait magunkban meg kell valósítanunk.

Maga Jézus hív meg minket erre, az ő utánzására, amikor az utolsó vacsora termében, apostolai lábának megmosása

után így szólt hozzájuk: „Példát adtam, hogy amit én tettem, ti is tegyétek meg”.

A hozzáférhetetlen fényességben lakozó Isten Egyszülött Fiát küldte el nekünk, az Ő tökéletes képmását, hogy rajta keresztül megismerjük a különben valóban Nagy Ismeretlen és Jézust utánozva ki tudjuk alakítani magunkban az Ő vonásait, a mi istenképességünket.

„Kivándorlás” az Egyházból?

(Folytatás az 5. oldalról)

lünk. A lelkesz a vezetőket kell „töltögesse” minden szükséges lelki értékkel; támogassa saját és csoportbeli problémáik megoldásában.

Természetesen a csoportmunka az ifjúsági pasztoráció egyik — de nem egyetlen — lehetősége. Rendszeres témafeldolgozások tág teret nyitnak a vallási kérdések kibontásához. Alkalmoszerű szórakozások a szerényebb keretek ellenére is kedvesebbek a fiatalok számára, mint a diszkó. Értékesebbek is. Gyakran sokkal ötletesebben és lelkesebben szervezik meg, mint a diszkóban tehetnék. Szívesen szerveznek mindent, ha belátják a dolog értelmét. Egyben a felelősségvállalás is tanulható, gyakorolható. Jobban belátják vezetőik felelősségét tapasztalataik után.

Más lehetőség az úgynevezett „nyitott ifjúsági munka” — szemben a formális (részben zárt) csoportmunkával. Ez utóbbi létszáma általában alacsony, húsznál magasabb létszámmal nem lehet érdemlegesen haladni. A nyitott munkában sokan vehetnek részt, tagszerű kötöttségek, rendszeres kötelezettségek nélkül. Ha az idők folyamán többen igénylik a rendszeres munkát, összevevődnek és indulhat a következő csoport. A nyitott munka több előadás-, vitaestet, szórakozási lehetőséget nyújt, kellemes együttléte. Nem a kávéházaknak, kocsmáknak, diszkóknak csinál konkurenciát, hanem az elvilágiasodott világban kultúrált szórakozás és együttléte keresztyén oázisát nyújtja. Abban az esetben is, ha nincs hivatalos igehirdetés. Ahol a fiatalok jól érzik magukat, megnyílik később a szívük. A vezetők gyakran elbátorodhatnak, mert itt nincs meg a csoportmunkában érezhető haladás, legalábbis nem látható. Úgy érezhetik: feneketlen hordóba töltögetik energiájukat és lelkesedésüket. Pedig soha nem lehet tudni, kit mikor ér a kegyelem szele, s ez nem történik látványosan. Talán egy ilyen helyen kapott impulzus érik be később.

További lehetőség a mozgalmi munka, a meglévő bázis csoportok, cserkészcsapatok, az apostolkodást bármilyen módon és célként zászlójukra író egyesülések. Országunkban ilyen mozgalmaknak szép múltja volt, ami alapvetően azt jelenti, az ifjú lélek szívesen fogad be és valósít meg ilyen célokat. Még nehéz körülmények között is, amilyen például a Cardijn alapította apostolkodási mozgalom a munkás fiatalok Jézushoz vezetésére.

Az egyház szociális tevékenységéhez tartozik a veszélyben lévők: a kábítószerek, alkoholisták, depresszívek (öngyilkos jelöltek) számára kiépített intézményes tanácsadás és segítség nyújtás. Amíg a nyugati országokban a paphiány ellenére — nem országosan, hanem városokként, illetve környékeként — több lelkesz vesz részt csupán a telefontanácsadó szolgálatban (egyesek főállásban), addig egyházunk a múltban csak egyetlen papot volt képes az összes

MOREL GYULA SJ:

A jövő egyháza: egység a sokféleségben

Az egység témája ősrégi bölcséleti és szociológiai kérdés, de napjainkban mind érdekfeszítőbb formában jelentkezik. — Egy bizonyos értelemben kizárólag csak az egységet vagyunk képesek felfogni: a szobát mint egységet azonosítani és meghatározni, a házat mint egységet azonosítani és meghatározni; a várost mint egységet azonosítani és meghatározni;

területre ráállítani. Munkáját — tisztelet a kivételnek — elegendő gáncsolták, nem csak az egyház(üldöző)ügyi hivatalban. Akármik voltak az okok, itt súlyos mulasztások történtek és valószínűleg sokáig lényegesen nem javul a helyzet. Kár, hogy a lelkeszok között akadnak, akik az apostolkodás e módjával szemben érezhetően negatív álláspontot képviselnek. A feladatkör rendkívüli nehézsége megkívánná, hogy azok is, akik nem képesek beállni e folyamatba, legalább jóakarattal támogassák és segítsék a tűzvonalban állókat. Egyes esetekben, megfelelő előkészítés után, résztvehetnek fiatalok is az életmentés e közvetlen folyamatában, a gyógyulás útján lévő veszélyeztetettek felvételével csoportjukba, megkönnyítve a reszocializációt (visszatérést a rendes életkörülményekhez és életvitelhez). Jellembeli és keresztyén értékek átadása, erősítése csak emeli a csoportmunka minőségét, a résztvevők lelkesedését...

Ebben az értelemben kontaktust teremthet az egyházi segítőszolgálat — szeretetszolgálat — az egyház és a veszélyeztetett fiatalok között, akiket különben nem érnének el. Abban az esetben is, ha a megmentettek közül kevés hivatás kerül ki — ez is célja az ifjúsági munkának — és a velük való foglalkozás számtalan visszaesést, megtorpanást eredményez; gyakran kelti a hiábavalóság, kilátástalanság látszatát. Mégis: egy olyan egyház, amelynek van szíve és mondanivalója az élet hajótöröttjei számára, el tud indítani olyan folyamatokat, amelyek a testi gyógyuláshoz, a lélek megtéréséhez, esetenként az egyházi életben való részvételhez vezethetnek.

Fontos összetartó, illetve az egyházzal összeköttetést létrehozó az „egyszerű” tanácsadás a házasság előkészítése, a munkanélküliség és egyéb emberi problémák terén. Kérdés azonban: eléggé képzettek-e a lelkipásztorok? Hol kapnak és milyen továbbképzést? Szaklapok, konferenciák — könyvek is — nyújthatnak használható indításokat.

További „helye” az ifjúsági munkának az egyházközség. Kérdés: milyen a beállítottsága az ifjúság és annak megnyilvánulásai felé? Komolyan veszik-e, vagy egyedül hagyják őket, ha ezzel a kihívással nem tudnak mit kezdeni? Biztos, rendezvényeiket nem nézi mindenki jó szemmel. Ha tartalmazznak is — felnőttek számára néha megütő közlést keltő megnyilvánulásokat, hogyan fogadja azokat, vagy hogyan ítéli el? Ifjúsági munkában többször előfordul, hogy valami nem, vagy félre sikerül. Aki e tény nem kalkulálja be, az saját ifjúkorára sem képes emlékezni már. Minden közösségnek szüksége van korrektúrára: az ifjúságnak, de az idősebbeknek éppúgy. Kérdés: hogyan történik a korrektúra? Helyesen választott mód és forma esetén mindenki nyerhet a konkrét probléma megoldásán kívül keresztyén szeretetet, türelmet, megbecsülést...

(Befejezés a következő számban.)

stb. — Vagyis az identitás, az önmeghatározás kérdésével állunk szemben: „Mi ez?” „Mik vagyunk mi?”

A viszonylag egyszerű kérdés bonyolulttá válik, ha felismerjük, hogy az egység mindig különböző részek összessége. — Minden magyar ember egységesen magyarul beszél (ami szakmailag azonosítható), és mégis: a szegediek szakmailag meghatározható módon másként beszélnek, mint pl. a palócok, a magyar értelmiségiek másként, mint a magyar munkások. — Az egység ugyanígy azonosítható, mint a sokféleség az egységben. — Ennek a bonyolult ténynek az egyházra vonatkozó gyakorlati következményeire nézve sok megegyező vonás található a nyugati és a magyar egyház között — ha más és más okokból is.

Az egyházban felismerhető felfogásbeli különbségek nem felszíniak, hanem (mondjuk így:) szerkezetiek. Ezt csak akkor értjük meg teljes horderejével és megfelelő megdöbbenéssel, ha élményszerűen tudatosítjuk, hogy amik évszázados fejlődések „kiinduló-” és „végpontján” szerepeltek (az eredeti bűn, a pokol tornáca, az Eucharisztia felfogásában és magyarázatában; szentíráselemzésünknek a szám-misztikától a mai kultúrtörténelmi beágyazottság általi kifejtéséig), azok ma egyszerre, egymás mellett jelentkeznek szószólóik által képviselve. Mekkora sokféleséget bír el az egyház egysége kétezeréves történelmében és egyidejűleg egymás mellett?

Az alternatíva közismert. A lehetséges megoldások egyike: centralisztikus, teljesen történelmietlen és naïv elnyomása egy bizonyos felfogáson kívül minden más felfogásnak. — A másik megoldás: messzemenően toleráns, őszinte (ideiglenes) elfogadása mindannak, ami nem evidensen teremtés- és megváltásellenes.

Ha a jövő egyháza nem akar egy sokféleség nélküli egységes, de kiszámítható szektá lenni, akkor az igehirdetés, nevelés és meggyőzés minden helyes és alkalmas eszközzel egy kiterjedt alapbeállítottság eluralkodására kell törekednie! Ennek az alapbeállítottságnak lényege: őszintén elfogadni a vallási magyarázatoknak és formáknak mindazon megjelenéseit, amelyek bizonyos köröknek pillanatnyilag a legjobban megfelelnek még akkor is, ha a személyes felfogástól és ízléstől messze távol is esnek — és ugyanezt a toleranciát megkövetelni a saját felfogás és ízlés irányában is — ameddig mindez a teremtés és a megváltás lényegi vonásaival összeegyeztethető.

Meggyőződésem, hogy ez is a szeretet legfőbb parancsának a követelménye. (KNÉM HÍREK)

B É K E

És minden dolgok mélyén béke él
És minden tájak éjén csend lakik
S a végtelenség összhangot zenél
s örök valók csupán mély álmunk.

És minden bánat lassan béke lesz
És minden győtrődés győzelem
S a kínok künja, mely vérig sebez,
Segít túllátni a szűk életen.

Testvéreim: a boldogság örök
S e tájon mind elmúlo, ami jó
S az élet, a szép, nagy processzió.

Mely indul örvény és síkok fölött,
Az égi táj felé tart csendesen
S egy stációja van: a végtelen.

Juhász Gyula (1883–1937)

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Linz: A Magyar Otthon kápolnájában 1990. november 24-én eskették **Bittner Zsolt** és **Horváth Csilla** jegyeseket. Sokszor már az esküvőt megelőző jegyesoktatás jelzi a jegyesek komoly vallásos magatartását. Ebben az esetben ez abban az áldozatosságban is kifejezésre jutott, amellyel ők egész Steyerből Linzbe szorgalmasan bejárta, hogy a keresztény házasság mivoltáról oktatásban részesüljenek és lehetővé váljék a menyasszony megkeresztelése. — Kivánjuk házasságukra Isten bőséges áldását!

Halottunk: Jakus Mihály nyugdíjas honfitársunk az örök hazába költözött. — Az örök világosság fényeskedjék neki!

SVÁJC

Zürich: A keresztység szentségében részesültek: **Balázs Natália**, **B. László** és **Valkó Mária** leánya január 7-én. — **Pop Delia Krisztina**, **P. György** és **Bánulescu Ilona** leánya, március 17-én. — **Újpétery Sandra Natali**, **U. Elemér** és **Gábori Judith** leánya március 24-én. — **Djetvai Fábrián József**, **D. László** és **Simon Agnes** fia szeptember 1-én. — **Juhász Jessica Natalie**, **J. Zoltán** és **Kovács Zsuzsanna** leánya szeptember 29-én. — **Gutsik Victoria**, **G. László** és **Frányó Zsuzsanna** leánya november 10-én. — **Lang Lajos István Attila**, **L. Lajos Csaba** és **Molnár Gabriella** fia december 16-án. — Növekedjenek erőben, egészségben és Isten kegyelmében!

FRANCIAORSZÁG

A keresztység szentségében részesültek: **Vrablec-Cailliez Antoine Attila** és **Matthias Charles**, **V. György** és **C. Aline** fiai 1990. október 7-én. **César-Cseh Bruno István**, **C. László** és **Cs. Erzsébet** fia, 1990. december 23-án. **Sági-Por-**

dán Barbara Magdolna Mária, **S. Dezső** és **P. Katalin** leánya, 1991. január 19-én.

A házasság szentségében részesültek: Sági Dezső és **Pordán Katalin**, 1991. január 19-én.

Az örök hazába költöztek: Aszlendelné, sz. **Kovács Margit**, Villeneuve la Garenne, 1990. december 7-én. Szül. 1898. — **Horváth László**, Párizs, 1990. december. — **Vajda Mária**, Párizs, 1990. december. — **Fábrián Imre**, Issy Les Moulineaux, 1990. október 11. Szül. 1917-ben, Karádon. — **Woleszákne**, sz. **Bozi Sári**, Poissy, 1990. szeptember 19. Szül. 1912-ben. — **Rothstein Erzsébet**, Bondy, 1990. október 23. — **Szmilkó Józsefné**, sz. **Holló Gizella**, Párizs, 1990. november 7. Szül. 1898-ban. — **Kukovicsné**, sz. **Majkráth Anna**, Aulnoy Sous Bois, november 16. Szül. 1936-ban, Szenttamáson. — **Wollák Laurent**, St. Cloud, október 18-án. Szül. Zalaegerszeg, 1924-ben. — **szeődemeteri Dömötör Kálmán**, Bagnaux, december 18-án, 67 éves korában. Szül. Budapesten. — **Sógor József**, Roubaix, december 20-án, Tourcoing, 80 éves korában. — **Knell B-né**, szül. **Halmi Anikó**, Budapest, 1991. január 17-én. Szül. 1944. május 16-án.

*

Heidelbergben. a St. Marian plébánián (Markstr. 43) március 9-én lelkínap lesz felnőtteknek, 10 órakor kezdődő szentmisével, Horváth János stuttgarti lelkész részvételével. A lelkínap 18.00 órakor fejeződik be. Egész idő alatt gyónási lehetőség. Mindenkit szeretettel várunk.

Böjtölni másképpen!

Világszerte sokan böjtölnek, vagy koplálnak. Orvosok is igen ajánlják: az étkezés elhagyásával tudunk csak a testünkbe lerakodott mérgektől megszabadulni, megtisztulni. Egyházunk ezt kétezer éve ajánlja. Az Úr példáját követjük és értünk áldozott életet, üdvösségünk művét magunkra alkalmaztunk a bűnbánattal az év minden péntekén, de különösen a nagyböjtben.

Böjtölni másképpen, teljesebben, úgy, mint azt az egyház elénk adja, nagyon is pozitív magatartást, lelkiületet tételez fel: részt-vállalást Urunk szenvedéséből, halálából és feltámadásából az egész világért.

A háború borzalmai és magyar testvéreink szenvedései szolidaritásra hívnak, együtt szenvedésre, imára és jövőt építő magatartásra. A síránkozás, a magunkba zárkózás a jövő bizonytalansága miatt megbéníthat bennünket. A böjt viszont pozitív energiákat szabadít fel testünk-lelkünk javára, amit közvetíteni tudunk környezetünkbe, sőt szolidaritásunk által testvéreink leszünk azoknak a szenvedő „krisztusoknak”, akik kénytelenek életüket áldozni, hogy Krisztus áldozatából együtt részesedjünk. A böjtölés, vagy önmegtartózkodás a bűnbánat egyik összetevője az imádság és a tevékeny, segítő szeretet mellett.

A Rajna két oldalán élő magyarok, akik 4 egyházmegye területén élnek (Trier, Speyer, Freiburg és Strasbourg) arra az elhatározásra jutottak, hogy ebben a nagyböjtben különösen összefognak a világ szenvedőivel és értük közösen tesznek valamit. Ebben az elhatározásukban Mindenszenty bitorosunk várható boldoggáavatása is reménnyel tölt el bennünket. Mi, külföldön élő magyarok az ő áldozatos élete által gazdagokká lettünk és folytatni akarjuk életművét: „Annyit fogunk érní, amennyi karitás lesz bennünk” — mondta egy alkalommal.

Gyakorlatilag gyerekeknek ajánlott önmegtartózkodásokat vállalunk, a legkisebb dolgokról, de legmegszokottabbokról mondunk le, amilyen a cigaretta, kávé, édes-ség stb. Ezt kitaróan gyakoroljuk a nagyböjt alatt és az így összejött filléreket

A PÁPALÁTOGATÁS KÖLTSÉGEIRŐL

A magyar Országgyűlés a költségvetési törvény elfogadásakor 500 millió forintot szavazott meg a pápalátogatás állami kiadásaira. Az összeg felhasználásáról a Nemzeti Előke-szítő Bizottság dönt. Tervek szerint felújítanak több egyházi műemléket, meggyorsul a Szent István bazilika tatarozása és rendbehozzák a pécsi püspöki palotát is.

küldjük haza bíborosunk személyes adományaként a legszegényebbeknek. Továbbá bűnbánati lelkínapokat tartunk és ebédünket ajánljuk azoknak, akiknek betevő falatjunk sincs. Fialatok karitatív munkát vállalnak erre a célra. Akinek szüksége van segítségre, a Misszió keresztül megkaphatja címüket.

Akik egyik akarnak velünk lenni ebben a bűnbánattartásban, a böjtnek ilyen formában, írják meg nekünk. Címünk: Ung. Kath. Missio, 6800 Mannheim 1, Max-Joseph-Str. 46. Filléreiket „Ungarnhilfe 91” megjelöléssel küldjék a misszió kontójára: Postgiroamt 6700 Ludwigshafen, Kto. Nr.: 2071 70-879, BLZ 545 100 67.

Dr. Szabó József

szentmise a don-kanyar hőseiért

A budavári Nagyboldogasszony (Mátyás) templomban, január 12-én délelőtt, hosszú évtizedek kényszerű hallgatása után végre nyilvános és ünnepélyes formában róhatták le a bajtársak kegyeletüket a 2. magyar hadsereg hősi halottainak. **Fábrián János** apostoli protonotárius, várplébános és **Tabódy István** főesperes (egykorj huszár százados, aki 8 lövést szenvedett a Don-kanyarban) koncelebrált szentmisét mutatott be, amelyen **Antall József** miniszterelnök, **Für Lajos** honvédelmi miniszter és számos tábornok is részt vett. A szentmise után a Hadtörténelmi Intézetben emlékülést tartottak, amelyen elsőnek **Antall József** beszélt: a háború tanulságát hangsúlyozva többek közt kiemelte, hogy az „iszonyatból, a kószból is ki lehet emelkedni hittel és akaraterevel, s ebben a nemzetben megvan az erő és tehetség, amely képessé teszi erre”.

JÓKAI ALAPÍTVÁNY KOMÁROMBAN

A komáromi Jókai Színház Alapítványt hozott létre azzal a céllal, hogy Komárom városában meghonosítsa a Szabadteri Játékokat. További célja olyan kulturális rendezvények és kezdeményezések támogatása, amelyek hozzájárulnak a nemzeti értékek megőrzéséhez és fejlesztéséhez. Az Alapítvány politikai pártoktól és mozgalmaktól függetlenül működik. Címe: Komáromi Jókai Színház, Dukla u. 1, ČSFR-945 12 Komárno. Bankszámla: Bežný účet, Všeobecná úverová banka, pobočka Komárno 9532-142. IČO: 0065 6062.

NEM KELL KOMOLYAN VENNI...

Bernanos megtervezte saját sírját, amelyre a következő feliratot tette: „Az utolsó ítélet angyalát kérem, nagyon erősen fújjon a kürtjébe, ha ideér, mert az itt nyugvó nagyot hall.”

ALAPÍTVÁNY A DEMOKRÁCIÁÉRT

Bern a székhelye a **svájci Keleti-Intézetnek**, amely a közeljövőben nevét is változtatva alapítvánnyá alakul át. Eddigi fő munkaterületük a kelet-európai — vasfüggöny mögötti — országokról pontos információkat szerezni és mélyreható analízisekkel küzdeni a napi sajtó, tömegkommunikációs eszközök gyakorta sekélyes, egyoldalú közlései ellen. A Keleti Intézet a múltban is napirenden akart tartani olyan témákat, amelyeket a baloldali kommunikációs központok (legszívesebben) agyonhallgattak (volna). Kiadványuk a rendkívül jól szerkesztett **Zeitbild** egyfajta találkozó a különböző lapok, könyvek, fontos, kevésbé ismert anyagából.

A Keleti Intézet új neve: **Stiftung für Demokratie**. Meggyőződésük szerint ezen túl a fejlődő — és esetenként vergődő — demokráciákat kell segíteni tanáccsal és gyakorlatban, nehéz útkon. A magyar helyzetről eddig is nagyon találó elemzéseket, híreket hoztak. Országunk fejlődését továbbra is figyelemmel kísérik.

— FO —

Hírek — események

Január elsejétől Rónay László az „Új Ember” főszerkesztője. Új munkakörében sok sikert kívánunk a kiváló irodalomtörténésznek és újságírónak.

*

„Életünk Krisztus” címmel jelent meg a Szentatya magyarországi látogatásának liturgikus énekeit közlő füzet. Tartalmazza a szentmise latin szövegét, gregorián énekeit és népénekeket, összesen 50 ének szövegét és dallamát, valamint ima-füzert.

*

A Keston News Service, angol egyházi hírszolgálati lap jelentése szerint kálvinisták egy kis csoportja azt tervezi, hogy megakadályozzák II. János Pál pápa látogatását a debreceni református Nagytemplomban. A pápalátogatás programján szerepel a Nagytemplomban tartandó ökumenikus istentisztelet, augusztus 18-án du, 5 órakor. Az ökumenikus eseményeket a magyar katolikus püspökök javaslatára illesztették be a programba. A református egyházon belüli ellenzék dacára a magyar egyházi vezetők remélik, hogy a pápa látogatása elősegíti az ökumenikus párbeszédet és együttműködést. Egyébként Debrecenbe tervezik a zsidó kongregációval való találkozást is.

ÖREGKOR

Egyre sötétebb alagút.

De egyre fényesebbek a lámpák.

Rónay György (1913–1979)

EGY MONDATBAN

● **Keresztény és zsidó szervezetek** (az Edit Stein Egyesület, három katolikus és két evangélikus egyházközség) öt héten át közösen emlékeztek meg Varsóban a gettó felállításának 50. évfordulójáról.

● **Ötmillió mohamedán** él az Egyesült Államokban az Iszlám Világszövetség hivatalos adatai szerint (Más mohamedán jelentések viszont 8 millióra teszik az USA-ban élő mohamedánok számát).

ARANYÁG

Katolikus gyermekújság

Ajánljuk olvasóink figyelmébe. Előfizethető adomány formában devizaszám-lára (MHB 407-5096-941-41). Levelezési cím: Aranyág, Előpatak u. 35. Budapest, H-1118. Telefon: 00361 182 0794.

*

A Szentszék és Izrael

Időről-időre, de főleg a mostani Öbölháború idején minduntalan fölmerül a sajtóban a Szentszék és az Izrael állam közti kapcsolatok kérdése. Mivel a közvéleményben meglehetősen zavaros nézetek terjedtek el, a Vatikáni Rádióban hosszabb nyilatkozat hangzott el erről a „kényes” problémáról.

A nyilatkozat mindjárt előljáróban leszögezi: az a tény, hogy a Szentszék és Izrael állam között nincs diplomáciai kapcsolat, nem jelenti azt, hogy a Szentszék nem ismeri el Izrael államot. A Szentszék ugyanis soha sem vonta kétségbe Izrael állam létét, miután kikiáltották annak függetlenségét. Erről jónéhány pápai megnyilatkozás tanúskodik.

A diplomáciai kapcsolatok különböznek ettől az elismeréstől, függenek bizonyos körülményektől és értékelésektől. Meg kell jegyezni, hogy a Szentszék, a katolikus egyház központi kormányzata, nem azonos a Vatikánállammal, az ENSZ-ben mint „megfigyelő” vesz részt. Izrael az egyetlen állam, amelynek nincsenek diplomáciai kapcsolatai a Szentszékkel. Mindaddig különböző jogi nehézségek akadályozták meg a diplomáciai kapcsolatok felvételét. Ezeket a nehézségeket még nem tisztázták: Izrael jelenléte az elfoglalt területeken, a palesztin kérdés, a Szent Város, Jeruzsálem nemzetközi státusának ügye, végül a katolikus egyház helyzete Izraelben és az általa adminisztrált területeken.

Mindezek jogi és politikai kérdések, ezektől meg kell különböztetni a vallási-teológiai problémákat. Mint tudjuk, a katolikus egyház és az izraelita vallás közötti kapcsolatok a zsinat óta szépen kibontakoztak. A „Nostra aetate” kezdetű zsinati nyilatkozat a katolikus egyház és a nem keresztény vallások, elsősorban is az izraelita vallás közti párbeszédéről szól. Ebbe az összefüggésbe kell helyezni a pápa látogatását a római zsinagógában, továbbá a Szentatya találkozásait a zsidóság képviselőivel külföldi apostoli útjai során, valamint a Szentszék számos nyilatkozatát az antiszemitizmus ellen. A pápa közeli magyarországi látogatásának programján is szerepel a magyar izraelita közösség képviselőinek fogadása.

Ami Izrael államot illeti: a Szentszék tisztelettel viseltetik iránta, mint minden más állam iránt hangsúlyozva, hogy Izraelnek szüksége van léte biztonságára, amit a szomszédos országokkal való megegyezések révén kell elérni. A Szentszék tudja, hogy a világ zsidósága ragaszkodik atyái földjéhez és Izrael államhoz, és ezt megérti, tiszteli. De ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a vallásközi párbeszéd és a zsidó nép és története tisztelete különbözik a politikai szemponttól. Ezt egyébként világosan kifejezte a Zsidósággal való Vallási Kapcsolatok Bizottságának 1985-ös dokumentuma, amelyben ezt olvassuk: „A keresztényeket arra szólítjuk fel, hogy értsék meg a zsidóknak vallási ragaszkodását (ahhoz a földhöz), amely a bibliai hagyományba ereszt gyökereit... Izrael állam létét és annak politikai válságait meg kell különböztetni a vallási távoloktól és a nemzetközi jog közös alapelvei szerint kell értékelni”.

(M. K.)

A Magyar Keresztény-Zsidó Tanács fővédnökségét Göncz Árpád, a Magyar Köztársaság elnöke vállalta. A Tanács működéséről Kovács Endre egri segédpüspök, a tanács ügyvezető elnöke számolt be.

CSOMAGKÜLDÉS ERDÉLYBE!

Miután a Palatinus-cég ügyintézésében hiányosságok mutatkoztak, a budapesti Máltai Lovagrend Szeretetszolgálatát kérjük meg a csomagküldemények lebonyolítására. Ők ezt Kozma Imre plébános vezetésével szeretettel elvállalták.

- 12 kilós csomagot szállítanak ki a megdöntött címre (nem postán küldik!)
- Átfutási idő: 4-6 hét.
- A csomag ára: 120.- DM.
- Megrendelhető: Kath. Ungarnseelsorge, „Sonderkonto Erdély”. Kontószám: 1144 99-803. BLZ: 700 100 80. Életünk adminisztráció.

TÁMOGATÁST KÉRNEK! A soproni Árpádházi Szent Margit plébánia egy épületet örökölt azzal a feltétellel, hogy azt egyházi óvodává alakítja át. Az átépítés (egyedül kb. 1,5 millió Ft) — valamint megfelelő berendezése messze túllépi a szülők és plébánia együttes anyagi lehetőségeit. Kérjük mindazokat, akik tehetik, támogassák a kis közösséget. Adományok az alábbi számlára utalhatók át: Szent Margit Alapítvány. Devizaszám: 6340 OTP Sopron 339-98 114, H-9400 Sopron, Várkerület 96/a.

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek

Mindszenty József: Hirdettem az Igét (1944-1975). — 300 oldal, vászonkötésben \$ 10.— DM 20.—
Közi Horváth József: Mindszenty bíboros, zsebkönyv. \$ 4.— DM 6.—
Az Irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 oldal, vászonkötésben \$ 10.— DM 20.—
Szállításonál + portóköltség.

Megrendelhető:
az ÉLETÜNK kiadóhivatalánál
Oberföhringer Str. 40
D-8000 München 81 W. Germany

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni!

FELBEMARADT REFORMKOR
Mért akadt el az ország keresztény humanista megújulása? 20 koronatanú és közéleti szereplő 38 tanulmánya az 1930-as években kibontakozó széleskörű magyar társadalmi törekvésekről és mozgalmakról. A Katolikus Szemle, Róma, kiadásában megjelent vaskos kötet ára 45.— DM + portó. Megrendelhető az Életünk címén.

RUPP LÁSZLÓ hités törvényszéki fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. Goethestr. 32. 8000 München 2.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL.

ART DÉMENAGEMENTS S. A.
Szállítási vállalat.
Szállítások belföldre és külföldre, tengerentúltra — légi szállítással is — költözködés, bútorraktározás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézése.
Magyarországra is szállítunk! Az összes keleti és nyugati államokba oda - vissza szállítunk.
Magyarországi képviselőink:
Trans COOP, Honvéd utca 28
H-7400 Kaposvár ☎ 0036 (82) 13 - 877.
Magyaroknak kedvezmény!
ART Déménagements S. A.
2 rue du Grand Lancy
CH - 1211 Genève 26
Telefon 0 22 / 43 36 32 (magyarul is!)
Privát cím: Keresztény László
58 rue de Vervier
CH - 1227 Carouge, GE
Telefon 0 22 / 42 98 36 este 7 óra után.

JOGOSÍTVÁNY! TANFOLYAM ÉS VIZSGA MAGYARUL.
Gyors, alapos, eredményes! Oktató: Farkas Béla. Cím: Fahrshule Schechinger, Lindwurmstr. 60, 8000 München 2. ☎ 77 66 82, 15.00—19.00 óráig.

RÁTH MÁRTA, hités fordító és tolmács, magyar-német és német-magyar fordításokat vállal.
St.-Veit-Str. 6, 8000 München 80.
Telefon: (0 89) 4 36 23 50.

APRÓHIRDETÉSEK

Megjelent Havasy Gyula tollából „A katolikusok szenvedései 1944—1989”. Ára: 16.— DM. Megrendelhető: Havasy Gyula, H-2524 Nagysáp.

Budapest-Kamaraerdő déli lejtőjén panoráma kilátással 70—135 m²-es lakások épülnek. Exkluzív kivitel. Autóbuszszal a központtól kb. 25 percre. Építés kezdése 1991. tavaszán. Magyar útlevelel rendelkezők előnyben! Érdeklődés: „Zöldövezet” jeligére a kiadóba.

Balatonparti városban, Keszthelyen új családi ház felső szintjén nyaralási lehetőség! 3 szoba (2 x 3, 1 x 2 ágyas) fürdőszoba, napozóterasz, teniszpálya. Cím: Galántai Fekete Zoltán, Esze Tamás u. 22, H-8360 Keszthely.

Cecilia Boucher-Szakolczay, hités törvényszéki fordító, vállal franciáról magyarra és magyarról franciára fordításokat. Cím: Rue de Bosquet 7, B-7090 Braine-le-Comte. Tel.: 0032 67 55 39 78.

Sopronban a Lövekekben eladó egy négyemeletes, 7 szobás, luxuslakás orvosi rendelővel, garázzsal, 11,2 millió forintért. Dr. Balázs Péter, H-9400 Sopron, Vöröshadsereg u. 33.

A pesti belvárosban különbejáratú 2 szoba fürdőszobával, telefon, tévé, reggelivel 50—DM-ért naponta kiadó. Szobafoglalás: Telefon: 00361 137 4752, dr. Kimmerling, Budapest, Magyar utca 3.

Nyelvtanulás miatt Stuttgartban tartózkodó diplomás tanárnő (28 éves) munkalehetőséget keres fél évi időtartamra (pl. gyerekekre vigyázna). Borsos István, Haldenreinstr. 66, 7000 Stuttgart 40.

Budapesti 3 szobás földszinti lakás áprilistól kiadó. „Kelenföld” jeligére a kiadóba.

Édesapámat, Henczler Tibort keresem. Kérem, aki bármit tud róla értesítsen! Henczler Szabina, Kodály Zoltán u. 7, fsz. 1. H-9700 Szombathely. ☎ 0911 41 82 31 (Németország)
Kl. Ferienhaus am Balaton zu verkaufen (50 000.—), „Chiffre: „K. B.”

Budán, közel a várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás használhatóknak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 (Svájc).

A Balaton északi partján emeletes, kertes nyaralóház, 6 személyre teljes komforttal, felszerelt konyhával a nyári hónapokra kiadó. Dr. Baradnay, H-6701 Szeged, pf. 455. Telefon este: 0036 62 55 205.

VILLA BALATONFÜREDEN! Teljes komforttal, 6 személy részére egész évben kiadó. ☎ Budapest 00361 111 0979, vagy Balatonfüred: 0036 86 42 717.

A Velencei-tónál, üdülőrezszen nyaralóház 3 szoba, hall, konyha, fürdőszoba, WC, 80 m² alapterületen kb. 60 m² padlástér beépíthető + pince, terasz, 1200 m² telek. Víz, villany, kövesít kanalizálva eladó, vagy 2 1/2 szobás örökklakásra cserélhető. Három éves téglá épület, parkosítva, szőlő és gyümölcsfával telepitve. Téli-nyáron lakható. Érdeklődni: ☎ (071 73) 68 72 (Németország) számon lehet.

„T E T E N Y” Ungarische Spezialitäten
— Inh.: O. Bayer —

Kreitmayerstr. 26 - 8000 München 2
Telefon: (0 89) 1 29 63 93 és 4 30 44 98
NYITVATARTÁSI IDŐ:
csütörtökök és pénteken 8.30—18.00 óráig,
szombaton 9.00—13.00 óráig.

Somlói juhfark	8.90
Baltoni olaszrizling	1 liter 5.70
Baltoni kékrankos	1 liter 5.70
Debrői hárslevelű	6.80
Badacsonyi kéknyelű	7.20
Badacsonyi szürkebarát	7.30
Soproni kékrankos	6.80
Villányi burgundi	7.30
Csopaki rizling	6.80
Záldszilváni	7.30
Tokaji aszú 4 puttonos	16.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji szamorodni	12.50
Vilmos körtepálinka	24.50
Kecskefői barackpálinka	27.—
Csereznypálinka	24.50
Kosher szilvapálinka	32.—
Beverage Bitters (Unicum)	0.5 liter 16.—
Pick szalámi	1 kg 27.—
Csabal	1 kg 25.—
Gyulai	1 kg 23.—
Házi kolbász	1 kg 22.—
Disznósajt	1 kg 12.50
Véres májas hurka	1 kg 12.50
Tarhonya, kockatészta	1/2 kg 3.80
Paprika káposztával	0.7 liter 4.90
Paprika káposztával	2 liter 10.50

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTÉKBAN.

olcsó áron raktárról. Kérje árlistánkat.
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0 911) 35 79 21
Virchowstr. 45. D-8500 Nürnberg 10

VIDEO! „Forradalom előben” — Románia 1989; és „Keresztény ünnepek”
à 69. DM, mindkettő: 125 DM + portó.
ADÁMFÍ-Video, Pf. 29, D-5100 Aachen
Telefon - Fax: (02 41) 17 33 55.

SYMPATHIE Partnervermittlung
első kölni házasságközvetítő és ismerkedési iroda, nemcsak az NSZK-ban élő magyaroknak. Hölgyek és férfiak örömmel és bátran 20—85 éves korig, szeretettel és türelemmel, szívvel és értelemmel rajtunk keresztül társat keresnek. Forduljon bizalommal hozzánk: Im Faldergarten 26, 5000 Köln 50 ☎ 0049 (0) 22 36 68 877 munkanapon 19—21 óráig, vagy a rögzítőn.

Német állampolgársággal rendelkező 49 éves magyar férfi keresi komoly szándékkal, korban hozzáillő, szeretetre, megértésre vágyó hölgy ismeretségét. Jelige: „Mérleg”.

Stuttgart környékén élő, 160 cm magas, karcsú, jó megjelenésű, nemdohányzó, zenét és táncot kedvelő hölgy társat keres komoly szándékkal. Jelige: „Lenn a Dunaparton”.

Jelentkezzen az a nyugdíjas korú magyar hölgy, aki egyedül él és szeretetre vágyik, megunta a magányt, mert egyedül élni kényelmes, de nagyon szomorú. Jelige: „Téged vártalak”.

Németországban élő, megnyerő külsejű, 45 éves férfi élettársat keres. Válaszokat „Békesség” jeligére a kiadóba várok.

Csinos, melegsívű, 40 éves, 164/56, utazást és természetet kedvelő, vallásos hölgy keresi hozzáillő férfi ismeretségét. Válaszokat „Közös tavasz” jeligére a kiadóba kérek.

Normális külsővel és intelligenciával megáldott 44 éves férfi keresi hasonló adottságú hölgy ismeretségét a Ruhr-vidéken 36 éves korig. Válaszokat „Magány” jeligére várok.

Józanéletű, 59 éves, magas, özvegy technikus ezúton keresi hozzáillő, szolid, független hölgy ismeretségét Nürnberg, Stuttgart és környékéről. Jelige: „Kövirág”.

HARGITA PANZIÓ

BÉCSBEN a Mariahilferstr.-Andreasgasse sarkán. Székely faragott bútort berendezéssel várja Önt egy családias hangulat. Szobafoglalás telefonon: 0043 / 222 / 96 19 28 és 932 35 64. A-1070 Wien Andreasgasse 1/8.

BÉLYEGGYÜJTŐK!

Minden magyar bélyeget hiányjegyzék alapján szállítunk! — Kérje ajánlatunkat! —
Specialitások: Levelek - Ritkaságok.
- Zepelinrepülések - Tévényomatok
- Különlegességek állandó vétele és eladása.

Kérje díjtalan készletjegyzékünket.
TALAS & PARTNER AG
Rosenbergstr. 70, CH-9001 St. Gallen

M. SZERDAY - Metropolitan Buchhandlung KÖNYV ÉS HANGLEMEZ Sfr.

Dümmerth: Az Anjou-ház nyomában 23.—
A tatárjárás emlékezete 39.—
Király Ilona: Árpádházi Szt. Margit és a sziget 46.—
Hofer T., Fél E.: A magyar nép művészete (Nagy album sok képpel) 145.—
Szołcwy: Erdélyi utakon, I., II., III. kötet. (Album sok színes képpel) 425.—
Magnusson: Ásóval a Biblia nyomában (képekkel) 47.—
Huxley: Pont és ellenpont 21.—
Harsányi Zsolt: Magyar rapzódia 69.—
Cserei M.: Erdély története (1661—1771) 99.—
Fügedi E.: Kolduló barátok, polgárok, nemesek 27.—
Remarque: A diadalvíz árnyékában 37.—
W. Schellenberg emlékiratai 45.—
Roth J.: A Radetzky induló és
A kapucinus kriptá 22.—
Studinka L.: Egy marék vadászemlék 20.—
Ordas: Az aradi tizenhárom 25.—
Mitchell: Elfújta a szél, I.—II. köt. 80.—
és még sok ezer könyv és hanglemez kapható * Kérje katalógusainkat!

Antikvár és nyugati könyvek is kaphatók!
M. SZERDAY - Metropolitan Buchhandlung
Teichweg 16, CH-4142Münchenstein-Schw.
☎ 061/46 59 02 Külföldről: 0041/61 46 59 02

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnkél:
Joseph DANI, 4408 55. Street NE,
CALGARY AB T1Y 4B7, Canada.

A címére küldött csekken feltüntetendő:
„Életünk”. Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekket. Itt egyenkénti beváltásnál a 40.0 DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban. Előfizetési díj egy évre 16.— US \$ + 11.— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből küldjük.

ÚJ KÖNYVAJÁNLATAINK!

BIBLIA, Ó- és Újszövetség	48.—
BALÁSSY — SZEGHALMI: Művészek vallomásai	11.40
FARKASALVY OCIST: Rilke nyomában. Műfordítások	19.20
GÁL: Dogmatika	34.80
GYERMEKEK IMÁDSÁGAI, modern képekkel és rajzokkal	30.—
HAVASY: A magyar katolikusok szenvedései 1944—1989	16.—
HOZSANNA, Ima és énekeskönyv	18.60
INNEN ÉS TÚL. Versek az Isten-kereső emberről	23.40
KEMPIS: Krisztus követése	15.60
KINDELMANN: Akik látták Máriát	5.40
PROHÁSZKA: Modern katolicizmus	50.40
SZACSVAJ I. — P. LEGEZA: Kárpátalja. Képes album	78.—
SZÁNTÓ OFM: Az egyháziügyi hivatal titkai	10.20
SZÁNTÓ OFM: Várjuk a Szentatyt	10.20
VARILLON SJ ÖNMAGARÓL	10.—

A hazai és külföldi katolikus kiadványokat a leggyorsabban szállítja számlával a Katolikus Magyar Sajtó Munkaközösség, német rövidítéssel KUPA, Distelfinkweg 21, W-8000 München 60. Telefon: (0 89) 8 11 14 24. Telefax: (0 89) 8 14 35 73.

Örömmel küldjük új árjegyzékünket, és várjuk megrendelését.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Oberföhringer Str. 40.
D-8000 München 81
Telefon: (0 89) 9 82 80 52
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főelkészítési
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge.
Oberföhringer Str. 40
8000 München 81
Telefon: (0 89) 9 82 80 52
Chefredakteur: P. János Szőke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 40.—
ELŐFIZETÉS:

Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!
Tengerentúltra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

Előfizetési ár egy évre 25.— DM vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúltra légipostával 40.— DM
Lapzárta minden hónap 15-én
Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postgironum München:
Konto-Nr. 696 59-893 - BLZ 700 100 80
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto
Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,
Konto-Nr. 145 857 - BLZ 700 202 70
Kath. Ung. Seelsorge „Életünk”.
Erscheint 11mal im Jahr.
Druck: Danubia Druckerel GmbH,
Ferebenbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei. — A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkontra, hanem postacsekkenekre kérünk!
Kath. Ungarn-Seelsorge München, — Sonderkonto, Postgironum München, Konto-Nr. 696 59 - 893.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1990. október 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés
ára soronként (kb. 40 betű) DM 6.—
Jelige portóval DM 6.—
Külön kívánásokat esetenként árazunk.
Üzleti hirdetések soronként DM 9.—
Nagybetűs (kétsoros) sor DM 18.—
Keretben megkezdett 5 cm-ként DM 12.—
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.
Egymásután háromszori hirdetés esetén
10 százalék kedvezmény.
Egymásután hatszori hirdetés esetén
20 százalék kedvezmény.
Egy évi hirdetés esetén 25% kedvezmény.

Hirdetések határideje minden hónap 15-e befizetve!

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.

Hivatalos órák a hirdetésekkel kapcsolatban: hétfőtől — péntekig, 10.00 — 15.00 óra között. Kérjük kedves olvasóinkat, hogy csak ezidőben érdeklődjenek telefonon.

DIÓSZEGHY TIBOR, hités tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. Dalmierstr. 249, D-1040 Neuss. Telefon: (021 01) 54 13 17.

Eladó Balatonföldváron 1200 m²-en lévő, komfortos, 2+2 szobás, verandás ház, nagy garázzsal és sok gyümölcsfával. Dr. Tóth András, H-1118 Budapest, Kelenhegyi út 22.

Nemzetközi szubvencionált hitelek, illetve magasabb összegű kölcsönök, valamint ingatlan adás-vételük közvetítése Budapesten PONTAI Immobilien, Telefon: 0228-66 68 21.